

Hukuk, Afete Hazırlık ve Müdahale Kontrol Listesi

HUDOTO

Hukuk, Doğa ve Toplum Vakfı

Hukuk, Afete Hazırlık ve Müdahale Kontrol Listesi

Özgün adı: The Checklist on Law and Disaster Preparedness and Response

Hukuk, Afete Hazırlık ve Müdahale Kontrol Listesi orijinal metnine ulaşmak için:
https://disasterlaw.ifrc.org/sites/default/files/media/disaster_law/2020-08/DPR_Checklist_Final_EN_Screen.pdf

Çevirisi yapılan bu belge Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu (IFCR) tarafından üretilmiştir. Tüm telif hakları IFCR'ye aittir.

Çeviren: Eren Buğlalılar

Çeviriyi yayına hazırlayan: Bertan Koyuncu

Yayınlayan: Hukuk, Doğa ve Toplum Vakfı – HUDOTO

Yayın Tarihi: 15.06.2023

e-ISBN: 978-605-72366-1-6

Adres:

Hukuk, Doğa ve Toplum Vakfı

Mucibur Rahman Sok. No: 17 Anadolu İş Hanı K:3 D:11 Konak-İZMİR

info@hudoto.com

Bu resmi olmayan çeviri Etkiniz AB Programı kapsamında Avrupa Birliği finansal desteğiyle yapılmıştır. Bu çevirinin içeriğinden yalnızca Hukuk, Doğa ve Toplum Vakfı – HUDOTO sorumludur ve hiçbir şekilde Avrupa Birliğinin görüşlerini yansıtmamaktadır.

Önsöz

Uluslararası Kızıllaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu tarafından hazırlanan “Hukuk, Afete Hazırlık ve Müdahale Kontrol Listesi” Türkçe çevirisini hukukçuların, yasa yapıcılarının ve afetler konusunda çalışan sivil toplum kuruluşlarının dikkatine sunuyoruz.

Afet Yönetimi süreçleri afetlere hazırlık, müdahale ve kurtarma önlemlerinin organizasyonu, planlanması ve uygulanması aşamalarını içerir. Afetlerle ilgili alınan önlem ve afete müdahalelerin temelini yasal mevzuat oluşturur ve yasal mevzuattaki boşluklar, yapılan hazırlıkların ve afet sonrası müdahale süreçlerinin etkisini ve başarısını belirler. Bu boşlukların belirlenmesi ve devamında yasal mevzuattaki eksikliklerin giderilmesi için yapılacak çalışmalar, hem afetlere direnci arttıracak hem de afet sonrası müdahaleler ve hayat kurtarma açısından belirleyici olacaktır.

Çevirisini yaptığımız bu kontrol listesi, afetlere hazırlık ve müdahale faaliyetlerinin zamanlamasına ve tesirine etkide bulunan mevzuata ilişkin bir dizi konuya açıklık getirmeyi; ulusal ve yerel düzeydeki kanunlar ile politikaların afetlere hazırlık ve müdahale geliştirilmesine yönelik olarak gözden geçirilmesi sürecine rehberlik edecek bir değerlendirme aracı olarak hizmet etmeyi ve de ulusal yasal ve politika çerçevelerinin nasıl iyileştirileceği ve Sendai Çerçevesi dahil olmak üzere mevcut uluslararası standartlarla nasıl uyumlu hale getirileceği konusunda rehberlik sağlamayı amaçlamaktadır.

Afetlere açık bir coğrafyada yaşadığımızın bilincinde ve hukukun en önemli savunuculuk araçlarından biri olduğunun farkında olarak, çevirimizin Türkiye’deki afet yönetimi çabaları için yol gösterici olmasını diliyoruz.

Hukuk, Doğa ve Toplum Vakfı – HUDOTO
Özlem Altıparmak

HUDOTO

Hukuk, Doğa ve Toplum Vakfı

Hukuk, Afete Hazırlık ve Müdahale Kontrol Listesi

HUDOTO

Hukuk, Doğa ve Toplum Vakfı

IFRC Afet Hukuku Programı Hakkında

Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu (IFRC) Afet Hukuku Programı (AHP) afet riski azaltımı ve afetlere hukuki hazırlık için etkili bir yasal çerçevenin oluşturulmasını savunarak insanların zarar görebilirliğini azaltmayı amaçlamaktadır. Program üç temel alanda faaliyet göstermektedir: Afet hukuku meselelerinde hükümetlere teknik destek sunmak için Kızılhaç ve Kızılay Ulusal Dernekleriyle (Ulusal Dernekler) ve diğer ortaklarla işbirliği yapmak; Ulusal Derneklerin ve diğer paydaşların afet hukukuna ilişkin kapasitesini geliştirmek ve bilgi yayma, savunuculuk ve araştırma faaliyetleri.
E-mail: disaster.law@ifrc.org.

Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu

Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu
Posta Kutusu 303
CH-1211 Cenevre 19
İsviçre
Telefon: +41227304222

© 2019 Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu
Tüm hakları saklıdır.

Kapak: Hukuk, Afete Hazırlık ve Müdahale Kontrol Listesi (AHM Kontrol Listesi), yasa yapıcıların, bunları uygulayan yetkililerin ve Ulusal Dernekler gibi onları destekleyenlerin kendi ülkelerindeki kanunların AHM'ye en iyi desteği vermesini sağlamaları için göz önünde bulundurmaları önerilen on temel soruyu önceliklendirip listelemektedir.

İçindekiler

Teşekkürler	3
Kısaltmalar	4
Terminoloji	5
Hukuk, Afete Hazırlık ve Müdahale Kontrol Listesi	8
Giriş	9
Kontrol listesinin amacı	10
Kontrol listesi nasıl ve ne zaman kullanılmalıdır	10
Kontrol listesinin soruları nasıl yanıtlanır?	11
Takip eylemleri	12
Kontrol Listesi Soruları	13
Daha Fazla Bilgi Ve Destek	38
Sonnotlar	39

Teşekkürler

Bu Kontrol Listesi IFRC'nin Afet Hukuku Programı tarafından hazırlanmıştır. Bu raporun başlıca yazarları Humanitarian Consulting Pty Ltd'den Victoria Bannon ve Avustralya Kızılhaçı'ndan Rachel Macleod olup, teknik tavsiye ve redaksiyon IFRC'nin Mevzuat Savunuculuğu projesinin Küresel Koordinatörü Isabelle Granger tarafından yapılmıştır.

Kızılhaç ve Kızılay Hareketi içindeki bireylere ve teknik inceleme sağlayan ortak kuruluşlara teşekkür borçluyuz. IFRC'den Cécile Aptel, Loudovic Arnout, Pascal Boucher, Xavier Castellanos, Gabrielle Emery, David Fisher, Jeff Franklin, Stephanie Julmy, Aynur Kadıhasanoğlu, Martin Krottmayer, Rosemarie North ve Andreia Rosa'ya teşekkür ederiz. Ayrıca: ECHO'dan Erika Conti ve Chiara Mellucci'ye; Alman Hükümeti'nden Orsola Lussignoli'ye; GIZ'den Ria Hidajat, Friedegund Mascher, Mattihas Range ve Julian Tost'a; ICRC'den Miriam Budgen'e; Filipinler Kızılhaçı'ndan Ana Villa Mariquina'ya; UNFPA'dan Isabelle Thafvelin'e; ve UNOPS'tan Sarah Keoltzow'a teşekkür ederiz.

IFRC, bu projenin tamamlanması için Avustralya Kızılhaçı, Avustralya Dışişleri ve Ticaret Bakanlığı, Almanya Federal Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Bakanlığı, Hollanda Kızılhaçı, Norveç Kızılhaçı ve Norveç Dışişleri Bakanlığı tarafından sağlanan mali desteğe teşekkür eder.

Bu Kontrol Listesi'nin dayandığı Hukuk, Afete Hazırlık ve Müdahale Küresel Sentez Raporu'na katkıda bulunanlara da teşekkür borçluyuz. Bu kişilere söz konusu raporda teşekkür edilmektedir.

Kısaltmalar

AKB	Asya Kalkınma Bankası
KAADYA	Karayıpler Afet ve Acil Durum Yönetim Ajansı
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
AHP	Afet Hukuku Programı
AHM	Afete Hazırlık ve Müdahale
ARA	Afet Riski Azaltma
EUS	Erken Uyarı Sistemi
TDF	Tahmine dayalı finansman
TDE	Tahmine dayalı eylem
GIZ	Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit / Alman Uluslararası Kalkınma Ajansı
KTM	Konut, toprak ve mülkiyet hakları
IASC	Kuruluşlararası Daimi Komite
ICRC	Uluslararası Kızılhaç Komitesi
IDRL	Uluslararası Afete Müdahale Hukuku
IFRC	Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu
ISO	Uluslararası Standartlar Örgütü
MİSİ	Münih İklim Sigortası İnisiyatifi
MHY	Menstrüal Hijyen Yönetimi
ASPSD	Akıl Sağlığı ve Psikososyal Destek
CTCDŞ	Cinsel şiddet ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet
AH	Afet Hali
OHAL	Olağanüstü Hal
İHAS	İnsansız Hava Aracı Sistemleri
RAAÇ	Refakatsiz ve ailelerinden ayrı düşmüş çocuklar
İHA	İnsansız Hava Aracı
UNDP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UNFPA	Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu
UNOPS	Birleşmiş Milletler Proje Hizmetleri Ofisi
UNU-EHS	Birleşmiş Milletler Üniversitesi – Çevre ve İnsan Güvenliği Enstitüsü
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
KDV	Katma Değer Vergisi
DB	Dünya Bankası
DSÖ	Dünya Sağlık Örgütü

Terminoloji

Çocuklar 18 yaşın altındaki kişilerdir. Bu kategoriye bebekler (1 yaşına kadar olan çocuklar) ve ergenlik çağındaki gençler de (10-18 yaş arası kişiler) dahildir.¹

Çocuk koruma, 'çocuklara karşı istismarın, ihmalin, sömürünün ve şiddetin önlenmesi ve bunlara müdahale edilmesidir'.² Dolayısıyla 'çocuk koruma' terimi çocuk haklarının tümünü değil bu hakların bir alt kümesini işaret eder.³

Afet, 'maruz kalma, kırılabilirlik ve kapasite koşullarıyla etkileşime giren ve aşağıdakilerden birine veya daha fazlasına yol açan tehlikeli olaylar nedeniyle herhangi bir ölçekte bir topluluğun veya toplumun işleyişinin ciddi şekilde bozulmasıdır: insan, malzeme, ekonomik ve çevresel kayıplar ve etkiler'.⁴

Afete hazırlık, 'hükümetler, müdahale ve kurtarma kuruluşları, topluluklar ve bireyler tarafından muhtemel, yakın veya mevcut afetlerin etkilerini etkin bir şekilde tahmin etmek, bunlara müdahale etmek ve bunlardan kurtulmak için geliştirilen bilgi ve kapasitelerdir'.⁵

Afete hazırlık ve müdahale faaliyetleri (AHM faaliyetleri),⁶ afete hazırlık ve/veya müdahale amacıyla gerçekleştirilen veya sağlanan her türlü tesis, hizmet, süreç, dağıtım, kaynak, eğitim, öğretim veya enformasyon için kullanılan bir çatı terimdir. 'Düzenli AHM faaliyetleri' terimi, Bölüm 9'da ele alınan kırılabilir gruplardan biri veya daha fazlası için özel olarak değil, kamuya yönelik olarak tasarlanmış faaliyetleri ifade eder.

Afete hazırlık ve müdahale aktörleri (AHM aktörleri), devlet aktörleri ve sivil toplum aktörleri ile yerli, yabancı ve uluslararası aktörler de dahil olmak üzere AHM faaliyetlerinin sağlanmasında rol oynayan tüm aktörler için kullanılan bir çatı terimdir. AHM aktörleri arasında (ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere) devlete bağlı afet yönetim kurumları, sektörel kurumlar (örneğin sağlık, konut kurumları), ordu ve polis, Birleşmiş Milletler kuruluşları, sivil toplum kuruluşları (STK'lar), Ulusal Kızılhaç Kızılay Dernekleri (Ulusal Dernekler), özel sektör kuruluşları, akademik kurumlar veya araştırma kurumları ve yabancı devlet kuruluşları yer almaktadır.

Afete müdahale, 'afet öncesinde, sırasında ve sonrasında, hayat kurtarmak, bireylerin sağlıkları üzerine etkilerini azaltmak, kamu güvenliğini sağlamak ve etkilenen insanların temel geçim ihtiyaçlarını karşılamak için yapılan eylemlerdir'.⁷

Acil sığınak yardımı, bir afetin hemen ardından afetten etkilenen kişilerin güvenli ve onurlarını incitmeyen bir sığınağa erişmelerine yardımcı olmak için tasarlanmış tüm faaliyetler için kullanılan bir çatı terimdir. Kavram onarım veya yeniden inşa için nakit hibelerin, araçların, malzemelerin ve teknik desteğin sağlanmasını içerir. Ayrıca tahliye merkezlerine erişim, kira yardımı ve ev sahibi aile programlarını da içermektedir.

Tahliye, tehlikeli bir olay meydana gelmeden önce, tehlikeli olay sırasında veya olay meydana geldikten sonra, insanların ve malvarlıklarının koruma amacıyla geçici olarak daha güvenli yerlere taşınmasıdır. Tahliye planları, tehlikeli bir olay meydana gelmeden önce, olay sırasında veya sonrasında insanların ve malvarlıklarının geçici olarak daha güvenli yerlere taşınmasını sağlamak için önceden oluşturulmuş düzenlemeleri ifade eder. Tahliye planları, tahliye edilenlerin geri dönüş planlarını ve yerinde barınma seçeneklerini içerebilir.⁸

Tahmine dayalı finansman, aşırı hava olaylarına hazırlanmak için risk analizi ile birlikte meteorolojik tahmin bilgilerine dayalı olarak erkenden gerçekleştirilebilecek bir eylem

için insani yardım fonuna erişimi mümkün kılan bir yaklaşımdır. Burada amaç, afetleri önceden tahmin etmek, mümkünse etkilerini önlemek ve insanların yaşayacağı acıyı ve kaybı azaltmaktır.⁹

Tehlikeler, can kaybına, yaralanmaya veya diğer sağlık etkilerine, mülk hasarına, geçim kaynaklarının ve hizmetlerin kaybına, sosyal ve ekonomik bozulmaya veya çevresel hasara neden olabilecek tehlikeli bir olgu, madde, insan faaliyeti veya şarttır. Bu tehlikeler iklim kaynaklı, biyolojik, jeofiziksel, meteorolojik, teknoloji ve insan kaynaklı ve teknolojik olmayan insan kaynaklı tehlikeler olarak kategorize edilmiştir.¹⁰

Göçmen, ‘fırsatlar veya daha güvenli ve daha iyi imkanlar aramak için yeni yerlere -genellikle de ülke dışına- gitmek üzere daimi ikametgahlarını terk eden veya bu ikametgahlarından kaçan kişiler’ anlamına gelmektedir. ‘Göç gönüllü veya zorunlu olabilir, ancak çoğu zaman söz konusu olan tercihlerin ve kısıtlamaların bir toplamıdır’.¹¹ Bu tanım, göçmen işçileri, vatansız göçmenleri ve kamu makamları tarafından düzensiz kabul edilen göçmenleri içerir (ancak bunlarla sınırlı değildir). Ayrıca bu tanım, uluslararası hukuk kapsamında özel bir kategori oluşturmalarına karşın, mültecileri ve sığınmacıları da kapsamaktadır.¹²

Engelli birey kavramı, diğer bireylerle eşit koşullar altında topluma tam ve etkin bir şekilde katılımlarının önünde engel teşkil eden uzun süreli fiziksel, zihinsel, düşünsel ya da algısal bozukluğu bulunan kişileri içermektedir.¹³

Planlı yeniden yerleştirme, insanların veya insan gruplarının evlerinden uzağa taşındığı veya aktarıldığı, yeni bir yere yerleştirildiği ve hayatlarını yeniden inşa etmeleri için gerekli koşulların sağlandığı planlı bir süreçtir. Planlı yeniden yerleştirme, devletin yetkisi altında gerçekleştirilir, ulusal sınırlar içinde meydana gelir ve insanları iklim değişikliğinin etkileri de dahil olmak üzere afetler ve çevresel değişimlerle bağlantılı risklerden korumak için yapılır.¹⁴

Koruma, ‘ilgili hukuk organlarının (örn. Uluslararası İnsan Hakları Hukuku (UIHH), Uluslararası İnsani Hukuk, Uluslararası Mülteci Hukuku (UMH) lafzına ve ruhuna uygun olarak tüm bireylerin haklarına tam saygı göstermeyi amaçlayan tüm faaliyetleri ifade etmektedir.’¹⁵

Cinsel şiddet ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet (CTCDŞ), Kızılhaç Kızılçay Hareketi içinde (i) cinsel şiddet; ve (ii) toplumsal cinsiyete dayalı şiddet olmak üzere iki farklı ancak örtüşen olguyu ifade etmek için kullanılan bileşik bir terimdir.¹⁶ Bu Kontrol Listesi, Kızılhaç Kızılçay Hareketi’nin bu olgulara ilişkin aşağıda özetlenen çalışma tanımlarını benimsemektedir.¹⁷

- **Cinsel şiddet**, ‘herhangi bir kişiye karşı cebir, cebir tehdidi veya zorlama yoluyla gerçekleştirilen cinsel nitelikteki eylemler’dir. ‘Zorlamanın kaynağı şiddete uğrama korkusu, baskı, alıkonma, psikolojik baskı ya da gücün kötüye kullanılması gibi durumlar olabilir. Cebir, cebir tehdidi veya zorlama başka bir kişiye yöneltilmiş de olabilir. Cinsel şiddet, kişinin içinde bulunduğu zorlayıcı ortamdan veya kişinin sahibi bir rıza gösteremeyecek durumda olmasından yararlanılarak gerçekleştirilen cinsel içerikli eylemleri de kapsamaktadır. Cinsel şiddet ayrıca, bir kişinin kendisine veya başka bir kişiye karşı cebir, cebir tehdidi veya zorlama yoluyla ya da içinde bulunulan zorlayıcı bir ortamdan veya kişinin sahibi bir rıza gösteremeyecek durumda olmasından yararlanılarak maruz kalmasına yol açılan cinsel içerikli eylemleri de kapsamaktadır. Cinsel şiddet tecavüz, seks köleliği, fuhşa zorlama, zorla hamile bırakma veya zorla kısırlaştırma gibi eylemleri de kapsar’.¹⁸

•**Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet**, ‘bir kadına, erkeğe, kız veya erkek çocuğuna toplumsal cinsiyetleri temelinde fiziksel, cinsel veya psikolojik zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan ya da sonuçlanması muhtemel olan eylemlerdir. Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ve gücün kötüye kullanılmasının bir sonucudur. Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet; cinsel şiddet, aile içi şiddet, insan kaçakçılığı, zorla veya erken yaşta evlilik, fuhşa zorlama, cinsel sömürü ve istismarı içerir ancak bunlarla sınırlı değildir.’¹⁹

Cinsel azınlıklar ve toplumsal cinsiyet azınlıkları (CTCA), farklı cinsel yönelim, toplumsal cinsiyet kimliği/ifadesi ve cinsel özelliklere sahip kişilerdir.²⁰

Refakatsiz ve ailelerinden ayrı düşmüş çocuklar (RAAÇ), (i) refakatsiz çocuklar; ve (ii) ailelerinden ayrı düşmüş çocuklar olmak üzere, iki grup çocuğu kapsayan bileşik bir terimdir.

- **Refakatsiz çocuklar**, her iki ebeveyninden ve diğer akrabalarından ayrılmış olan ve yasa veya geleneğe göre kendisine bakmakla sorumlu olan bir yetişkin tarafından bakılmayan çocuklardır.²¹
- **Ailelerinden ayrı düşmüş çocuklar**, diğer akrabalarından ayrılmış olmaları şart olmamakla birlikte her iki ebeveyninden veya önceki yasal veya normal vasisinden ayrılmış çocuklardır. Dolayısıyla ailelerinden ayrı düşmüş çocuklar, diğer yetişkin aile üyeleri tarafından refakat edilen çocukları da kapsayabilir.

Kırılğan gruplar: Aşağıdaki gruplar afetlerden orantısız bir şekilde olumsuz etkilenebilir: Kadınlar ve kız çocukları; çocuklar, özellikle de refakatsiz ve ailelerinden ayrı düşmüş çocuklar; ergenler ve genç yetişkinler; yaşlılar; engelli bireyler; göçmenler, yerinden edilmiş kişiler ve mülteciler; yerel gruplar; etnik ve ırksal azınlıklar; cinsel azınlıklar ve toplumsal cinsiyet azınlıkları. Kısa olması açısından bu gruplar işbu belgede hep birlikte ‘kırılğan gruplar’ olarak anılmakla birlikte, duruma göre bu grupları ‘özel ihtiyaç sahibi’, ‘risk altındaki’ veya ‘kırılğan’ gruplar olarak tanımlamanın daha doğru olabileceği de bir gerçektir.

Hukuk, Afete Hazırlık ve Müdahale Kontrol Listesi

1

Ülkenizin kanunları afete hazırlık ve müdahale için güçlü bir kurumsal çerçeve sağlıyor mu?

2

Ülkenizin kanunları etkili bir afet riski finansman stratejisinin uygulanmasını destekliyor mu?

3

Ülkenizin kanunları acil durum planlamasının yapılması ve eğitim, öğretim ve tatbikatlar yoluyla farkındalık yaratılması konusunda açık yükümlülükler ve kaynaklar sağlıyor mu?

4

Ülkenizin kanunları afetlerin etkilerini azaltmak için etkili bir erken uyarı yapılmasını ve erken eyleme geçilmesini kolaylaştırıyor mu?

5

Ülkenizin kanunları, farklı risk dereceleri ve tiplerine göre uyarlanmış ve orantılı 'acil durumları' ve 'afet hallerini' tanımlıyor mu?

6

Ülkenizin kanunları afete hazırlık ve müdahale için uygun hukuki olanakları sağlıyor mu?

7

Ülkenizin kanunları afet nedeniyle yerinden edilme ve planlı yeniden yerleştirme konularının ele alınması için kapsamlı bir çerçeve sağlıyor mu?

8

Ülkenizin kanunları sığınak yardımı bağlamında konut, toprak ve mülkiyet hakları ile ilgili olarak ortaya çıkan yaygın sorunları ele almak için tedbirler içeriyor mu?

9

Ülkenizin kanunları, kırılgan grupların afete hazırlık ve müdahale faaliyetlerine dahil edilmesini ve bu faaliyetler tarafından korunmasını sağlayacak tedbirler içeriyor mu?

10

Ülkenizin kanunları afete hazırlık ve müdahalede kaliteyi ve hesap verebilirliği teşvik edecek, dolandırıcılığı ve yolsuzluğu önleyecek tedbirler içeriyor mu?

Giriş

Afetler kitlesel çapta insani acılara ve kayıplara neden oluyor. Uluslararası Afet Veritabanı, yalnızca 2018 yılında jeofiziksel ve iklimle ilgili 315 afet olayı gerçekleştiğini kayda geçirmiş ve bu afetler sonucunda 11.804 kişi hayatını kaybetmiş, dünya genelinde 68,5 milyondan fazla insan etkilenmiş ve 131,7 milyar dolarlık bir ekonomik zarar meydana gelmiştir.²² Ulusal afete hazırlık ve müdahale (AHM) sistemlerinde on yıllardır gerçekleştirilen iyileştirmelere rağmen, ülkeleri afetlerin insani ve ekonomik etkilerini yönetme konusunda hala birçok zorlukla karşı karşıya bırakan bu durumun iklim değişikliğinin etkisiyle daha da kötüleşmesi muhtemeldir.

Yasalar, politikalar ve kurumsal düzenlemeler, afet riskinin azaltılması, afete hazırlık ve müdahale dahil olmak üzere afet risk yönetiminin (ARY) tüm yönlerinin desteklenmesinde ve bunun yanı sıra bir afetin ölçeğinin ulusal kapasiteleri aşması durumunda uluslararası yardımın kolaylaştırılmasında hayati bir rol oynamaktadır. Bu durum, 2015-2030 Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi (Sendai Çerçevesi) gibi temel uluslararası belgelerde kabul görmüştür.

Uzun yıllardır bu konular üzerinde yoğun bir şekilde çalışmakta olan IFRC, karar alıcıların uluslararası standartlara ve yasal çerçevelere aşinalığını arttırmak, ulusal mevzuatı iyileştirmek, etkili risk azaltma ve afet yönetimi uygulamalarının önüne çıkabilecek yasal engelleri ele almak amacıyla bir dizi önemli kılavuz ve araç geliştirmiştir. Bunlar arasında en önemlileri şunlardır:

- Uluslararası Afet Yardımı ve Ön İyileştirme Desteğinin Yurtiçinde Kolaylaştırılması ve Düzenlenmesine İlişkin Kılavuz İlkeler (UAMH Kılavuz İlkeleri);
- UAMH Yasası Modeli (IPU ve OCHA ile birlikte geliştirilmiştir) ve Acil Durum Kararnamesi Modeli (OCHA ile birlikte geliştirilmiştir);
- Uluslararası Afet Yardımı ve Ön İyileştirme Desteğinin Yurtiçinde Kolaylaştırılması ve Düzenlenmesine İlişkin Kontrol Listesi (UAMH Kontrol Listesi); ve
- Hukuk ve Afet Riskinin Azaltılması Kontrol Listesi (ARA Kontrol Listesi) ile Hukuk ve Afet Riskinin Azaltılması El Kitabı (her ikisi de UNDP ile birlikte geliştirilmiştir).

Ulusal Kızılaç Kızılay Derneklerinden (Ulusal Dernekler) gelen çok sayıda talebin ardından IFRC, hükümetleri, Ulusal Dernekleri ve diğer paydaşları, AHM ile ilgili olan kanunların güçlendirilmesi hususunda önceki araçlarca ele alınmayan bir teknik yardımla desteklemek amacıyla Hukuk, Afete Hazırlık ve Müdahale Kontrol Listesi (AHM Kontrol Listesi) geliştirmek için bu projeyi başlatmıştır. İyileştirme konusu gelecekteki araştırmaların konusu olarak tasarlandığından burada yer almamaktadır.

Bu Kontrol Listesi, Hukuk, Afete Hazırlık ve Müdahale Küresel Sentez Raporu (Sentez Raporu) ile desteklenmekte olup, söz konusu rapor Kontrol Listesi'nde yer alan soruların temelini oluşturan ayrıntılı yasal dayanağı ve uygulama örneklerini sağlamıştır. Sentez Raporu iki özgün girdiden beslenmiştir:

- **Literatür Taraması:** AHM'nin ayrılmaz bir parçasını oluşturan 10 konu hakkında yapılan literatür taraması, uluslararası hukuk materyalleri, akademik kitaplar ve makaleler, raporlar ve vaka çalışmaları ile mevcut kılavuzlar, standartlar ve tavsiyeler dahil olmak üzere her konuyla ilgili temel kaynakları tespit etmekte ve kısaca özetlemektedir.

- **Masabaşı İncelemeleri:** Geniş coğrafi bölge, afet riskleri ve insani gelişmişlik düzeyi yelpazesini yansıtan 20 örnek ülkenin²³ AHM ile ilgili ulusal mevzuatının masabaşı incelemeleri.

Sentez Raporu ile Literatür Taraması'na Afet Hukuku Programı (Disaster Law Program) internet sitesinden ulaşılabilir: www.ifrc.org/dl.

Kontrol listesinin amacı

AHM Kontrol Listesi, yasa yapıcıların, bunları uygulayan yetkililerin ve Ulusal Dernekler gibi onları destekleyenlerin kendi ülkelerindeki kanunların AHM'ye en iyi desteği vermesini sağlamaları için göz önünde bulundurmaları önerilen on temel soruyu önceliklendirip listelemektedir. Kontrol Listesi yalnızca özgül ARY kanunlarını değil, aynı zamanda hükümetin farklı düzeyleri arasındaki kurumsal düzenlemeler, finans ve kaynak yönetimi, hukuki olanaklar ve koruma gibi temel işlevlerin yönetimi için kritik önem taşıyan diğer sektörel kanun ve yönetmelikleri de kapsamaktadır.

AHM Kontrol Listesi özellikle aşağıdaki amaçlar için tasarlanmıştır:

- AHM faaliyetlerinin zamanlamasına ve tesirine etkide bulunan mevzuata ilişkin bir dizi konuya açıklık getirmek;
- Ulusal ve yerel düzeydeki kanunlar ile politikaların AHM'nin geliştirilmesine yönelik olarak gözden geçirilmesi sürecine rehberlik edecek bir değerlendirme aracı olarak hizmet etmek; ve
- Ulusal yasal ve politika çerçevelerinin nasıl iyileştirileceği ve Sendai Çerçevesi de dahil olmak üzere mevcut uluslararası standartlarla nasıl uyumlu hale getirileceği konusunda rehberlik sağlamak.

Bu kontrol listesinin kapsamlı olmadığını, yasal ve politika çerçevelerinin yapısı bakımından farklı ülkeler arasında birçok farklılık bulunduğunu tespit etmek önemlidir. AHM Kontrol Listesi, gerekli değişikliklerin veya reformların niteliği açısından katı kurallar getirmemekte, daha ziyade mevzuata ilişkin ele alınması gereken bazı konuları vurgulamaktadır.

Özellikle, "kanun"da neyin bulunması gerektiğine ilişkin ortaya atılan sorular ve tavsiyeler, tek bir kanuna değil, yürürlükteki tüm mevzuata (yani, bir bütün olarak ilgili yasal çerçeveye) atıfta bulunmaktadır. Özellikle afete hazırlık ve müdahale ile ilgili önemli yetkilerin yerel (yani eyalet veya il düzeyindeki) yönetimler seviyesine bırakılmış olabileceği federe devletlerdeki yerel mevzuat da genellikle buna dahildir. Buna ek olarak, ülkenin bağlamına ve hukuk geleneğine bağlı olarak, belirli bir konudaki tavsiyelerden bazıları, kanundan ziyade politikanın, prosedürün veya planların bir parçası haline getirilmeye daha uygun olabilir. Hangi alanların politika araçlarından ziyade yasal araçlara daha özgü olduğu konusunda aşağıdaki sorularda bazı öneriler getirilmekle birlikte bunların ulusal bağlam dikkate alınarak kontrol edilmesi şarttır.

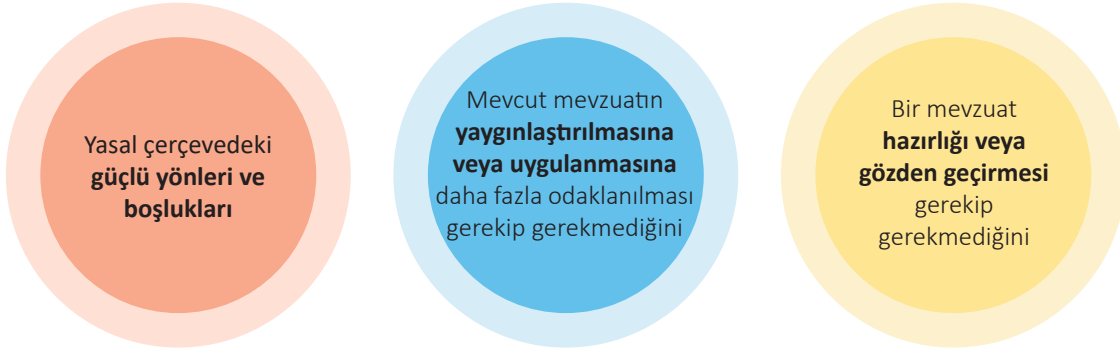
Gözden geçirme sürecinin bir parçası olarak değerlendirilmesi gereken daha geniş sektörel araçlara dair öneriler Kontrol Listesi'nde sunulmakta ve ilave tavsiyeler ile faydalı araç ve referansların verildiği Sentez Raporu'nun ilgili bölümlerine atıfta bulunmaktadır.

Kontrol listesi nasıl ve ne zaman kullanılmalıdır

AHM Kontrol Listesinde yer alan hususlar ve tavsiyeler tüm AHM aktörleri için geçerli olup çeşitli şekillerde kullanılabilir:

- AHM ile ilgili ulusal kanunların, politikaların, planların ve prosedürlerin yerel düzeyde gözden geçirilmesi ve güçlendirilmesi amacıyla ulusal makamlar ve destekleyici kişi, kuruluşlar tarafından;
- hazırlık planlamasının ve simülasyon egzersizlerinin bir parçası olarak veya operasyonları karşılaşılabilecek yasal engellerden haberdar etmek için; ve
- ister hükümetler, yerel yönetimler, Ulusal Dernekler veya yerel aktörler, isterse de uluslararası aktörler tarafından bu alanda yapılacak tartışmalara ve istişarelere rehberlik etmek amacıyla bağımsız bir ürün olarak.

Daha da özelle AHM Kontrol Listesi, ülkelerin aşağıdaki hususları tespit etmelerine yardımcı olacaktır:

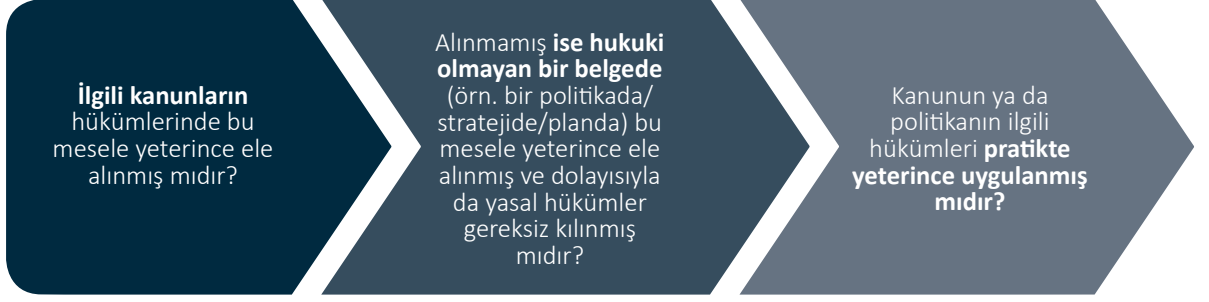

AHM Kontrol Listesi'ni kullanma metodolojisi her ülkenin bağlamına, anayasal çerçevesine ve konuya ilişkin ihtiyaçlarına uyarlanmalıdır. Bu süreç tek bir kişi veya kuruluş tarafından başlatılabilir de, AHM Kontrol Listesi sorularının kapsamlı bir şekilde yanıtlanması, bir dizi paydaşın dahil olduğu derinlemesine bir analiz ve istişare süreci gerektirecektir. Bazı durumlarda, afet yönetimi, risk azaltma veya iklim değişikliği ulusal platformları gibi mevcut mekanizmalar bu incelemenin gerçekleştirilmesini üstlenmeyi seçerek farklı üyelerin araştırma ve analizde yer almasına izin verebilir. AHM'yi hedefleyen komiteler, proje ekipleri ve programlar da faaliyetlerinin bir parçası olarak AHM Kontrol Listesi'ni kullanmayı tercih edebilirler.

Kontrol listesinin soruları nasıl yanıtlanır?

AHM Kontrol Listesi, bir ülkenin AHM'ye yönelik yasal çerçevesi üzerinde yapılan kapsamlı bir analize rehberlik edecek on genel sorudan oluşmaktadır. Her bölümde kısa bir izah ile birlikte kılavuzluk eden alt sorular ve inceleme sürecine dahil edilecek olası sektörel kanun ve politikaların bir listesi bulunmaktadır.

Alt soruların her biri için aşağıdaki üç aşamalı analizin yapılması tavsiye edilir:

Bir sorunun genel bir değerlendirmesi yapılacağı zaman, her bir konuya ilişkin sonuçların, ulusal ve yerel düzeydeki farklılıkları da kapsayan yerel bağlamın ışığında ele alınması gerekecektir. Sorunların değerlendirilmesi yoluyla tespit edilen özel ihtiyaçlar ve boşluklar, ayrıca ele alınmak üzere işaretlenebilir.

Takip eylemleri

AHM için oluşturulacak her yasal çerçevenin hem güçlü hem de zayıf yönleri olacaktır. AHM Kontrol Listesi'nin kullanılması, yasa yapıcılarının ve diğer kuruluşların kanunlarını gözden geçirmelerine, kanunlar ile politikaların güncellenmesi gereken alanlarını ya da yeni mevzuatlar çıkararak giderilmesi gereken boşlukları belirlemelerine yardımcı olacaktır.

Boşlukların ve zayıflıkların tespit edildiği durumlarda, aşağıdaki faaliyetlerin göz önünde bulundurulması faydalı olabilir:

- Belirli konulara veya belirli bir hukuk alanına ilişkin daha fazla araştırma yapılması;
- Çok çeşitli ve özellikle yereldeki paydaşlarla istişarelerin gerçekleştirilmesi;
- AHM konularını daha iyi ele almak veya farklı kanun ve politikalar arasında tutarlılık sağlamak için mevcut kanun ve politikalarda değişiklikler yapılması; ve
- Tespit edilen boşlukların giderilmesi için yeni kanun ve politikaların geliştirilmesi.

Yeni bir mevzuatın gerekli olduğu durumlarda, mevzuatın geliştirilip izlenmesi için benimsenmesi önerilen ve böylece etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamaya yardımcı olacak bir dizi yaklaşım bulunmaktadır:

- Kadınların, gençlerin, engelli bireylerin ve kırılgan grupların katılımını içeren bir süreçle, ilgili tüm bakanlıklar, hükümet kademeleri, konu uzmanları/uygulayıcıları, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve bireylerin aktif katılımı da dahil olmak üzere geniş bir paydaş yelpazesinin, bu politikaların geliştirilme sürecine dahil edilmesi;
- Kaynakların belirlenmesi, eğitim ve kapasite geliştirme, önemli kilometre taşları ve zaman dilimlerini içeren bir uygulama planının geliştirilmesi;
- Uygulamadaki zorlukları ve başarıları belgelemek amacıyla özellikle ilerlemenin izlenmesi ve değerlendirilmesi aşamalarındaki rol ve sorumlulukların belirlenmesi; gerek yeni gerekse de mevcut yasal ve politika hükümlerinin daha iyi uygulanmasını sağlamak ve bunlara ilişkin farkındalığı arttırmak için her düzeyde kamuoyunu bilgilendirme toplantıları, iletişim ürünleri ve etkinlikler gibi faaliyetlerin düzenlenmesi.

Kontrol listesi soruları

1. Ülkenizin kanunları afete hazırlık ve müdahale için güçlü bir kurumsal çerçeve sağlıyor mu?

Her türlü tehlikeyi dikkate alan etkili bir AHM, güçlü bir kurumsal çerçeve gerektirir. Her AHM kurumu, kendi rol ve sorumlulukları ile bunların diğer kurumların rol ve sorumluluklarıyla nasıl bağlantılı olduğunu açıkça tanımlayan bir yetki çerçevesine sahip olmalıdır. Eğer alt ulusal düzeyde AHM kurumları mevcutsa, kanun bu kurumlara görevlerini yerine getirebilmeleri için yeterli yetki ve kaynağı sağlamalıdır. Yukarıda belirtildiği üzere, ilgili çerçeveleri belirleyen kanun, her ülkenin anayasal sistemine ve geleneklerine uygun olarak ulusal veya alt ulusal düzeylerde ya da her ikisinde birden olabilir.

Kanun, AHM'ye yönelik olarak tüm toplumu ve tüm hükümeti kapsayan bir yaklaşımı yansıtmalıdır. İlgili kanun, sektörel kurumlar (örneğin sağlık, konut, göç, tarım ve kalkınma yetkilileri), ordu, sivil koruma kurumları ve polis, meteoroloji kurumları, insan hakları kurumları ve kamu denetçileri dahil olmak üzere devletin tüm kademelerindeki ilgili tüm hükümet aktörlerinin katılımını kolaylaştırmalıdır. Ayrıca kanun, sivil toplum kuruluşları, Ulusal Dernekler, özel sektör, medya, akademik kurumlar ve araştırma kurumları ve en önemlisi kırılgan grupların temsilcileri dahil olmak üzere ilgili tüm sivil toplum aktörlerinin katılımını kolaylaştırmalıdır.

Kanun devlet kurumlarında olduğu gibi sivil toplum aktörlerinin rol ve sorumluluklarını da açıkça belirlemeli, bu aktörlerin kaynaklarına ve kapasitelerine uygun olan en yüksek katılım ve sorumluluk derecesini onlara sağlamalıdır. AHM'ye yönelik eşgüdümlü bir yaklaşım sağlanabilmesi için kanun, ilgili tüm hükümet ve sivil toplum aktörlerini içeren koordinasyon mekanizmaları oluşturmalıdır. Koordinasyon organları, aktif bir müdahalenin söz konusu olmadığı zamanlar da dahil olmak üzere düzenli olarak bir araya gelmelidir.

Afet kanunları toplumsal cinsiyet ve hassas gruplarla ilgili özel ihtiyaçları tanımalı Afet kanunları toplumsal cinsiyet ve kırılgan gruplarla ilgili özel ihtiyaçları tanımalı ve afetten etkilenen kişilerle ilgili temel insani ilkeleri ve insan haklarını bünyesinde taşımalıdır. Buna ilgili insan hakları korumaları (yani gıda, su ve sanitasyon, barınma hakları), insani yardım alma hakkı, tüm AHM faaliyetlerinde ayrımcılık yasağı ve kırılgan grupların özel ihtiyaçlarının tanınması dahildir.

Bu soruyu yanıtlamak için aşağıdakileri göz önünde bulundurunuz:

A. Kılavuzluk eden alt sorular

i. Kurumsal yetki

- Kanun, AHM'ye yönelik olarak açık bir yetkiye sahip kurumlar oluşturuyor mu?
- Kanun, her türlü tehlikeyi dikkate alan AHM kurumlarının rol ve sorumluluklarını açıkça belirliyor mu?
- Birlikte değerlendirildiğinde, AHM kurumlarının yetkileri aşağıdakileri kapsıyor mu
 - yerel düzeyden ulusal düzeye kadar tüm yetki alanlarını (hem yatay hem de dikey olarak);
 - hem yavaş hem de ani başlayan tehlikeler dahil olmak üzere tüm tehlike türlerini; ve

- tüm AHM işlevlerini (politika, operasyonlar vb.)?

ii. Alt ulusal kurumlar

- a. Kanun, alt ulusal yetki alanlarında AHM kurumları kuruyor mu?
- b. Kanun, AHM bağlamındaki yetkilerini uygulamaya geçirebilmeleri için alt ulusal kurumlara kapasite geliştirme kaynakları da dahil olmak üzere yeterli gücü ve kaynağı (varlık, mali kaynaklar ve insan kaynakları) sağlıyor mu?

iii. Katılım

- a. Kanun, AHM için danışma ve koordinasyon organları, forumlar ve platformlar gibi çok paydaşlı kuruluşlar veya kurumlar kuruyor mu?
- b. Kanun, çok paydaşlı kurumlara ve ilgili politikalar ile yönetmeliklerin geliştirilmesi sürecine her tür paydaşın katılmasını zorunlu kılıyor mu?
- c. Kanun, AHM'deki sivil toplum aktörleri ile sivil toplumun rol ve sorumluluklarını açıkça ortaya koyuyor mu?
- d. Kanun, sivil toplum aktörlerine ve sivil topluma kaynakları ve kapasiteleri ile tutarlı olan en yüksek düzeyde katılım imkanı ve sorumluluk sağlıyor mu?

iv. Koordinasyon

- a. Kanun, AHM faaliyetlerinin koordinasyonu için mekanizmalar oluşturuyor mu?
- b. Kanun, koordinasyon mekanizmalarında ilgili tüm kamu ve sivil toplum aktörlerinden temsilcilere yer verilmesini zorunlu kılıyor mu?
- c. Kanun, koordinasyon organlarının aktif bir müdahale operasyonu olmadığı zamanlar da dahil olmak üzere düzenli olarak bir araya gelmesini gerektiriyor mu?
- d. Kanun, nükleer acil durumlar ve sağlık acil durumları da dahil olmak üzere tüm afet türleri için koordinasyon mekanizmaları kuruyor mu?

v. İlkeler ve korumalar

- a. Afet kanunları ilgili insan hakları korumalarını sağlıyor ya da onlara referansta bulunarak bünyesine katıyor mu?
- b. Afet kanunları insani yardım alma ve gerekli yardım malzemelerine ulaşma haklarını sağlıyor ya da onlara referansta bulunarak bünyesine katıyor mu?
- c. Afet kanunları kırılgan grupların AHM durumlarındaki özel ihtiyaçlarını tanıyor ve detaylandırıyor mu?

B. Şu konularla ilgili kanunları ve politikaları kontrol edin:

- Afet riski yönetimi / acil durum yönetimi / sivil koruma / insani yardım
- İnsan hakları / ayrımcılık yasağı / insani yardım
- Sağlık acil durumları, nükleer acil durumlar ve diğerleri

C. Daha fazla rehberlik için bkz.

Hukuk, Afete Hazırlık ve Müdahale Küresel Sentez Raporu, 1. Bölüm, G Kısmı

1. Ülkenizin kanunları etkili bir afet riski finansman stratejisinin uygulanmasını destekliyor mu?

AHM faaliyetlerinin desteklenmesinde yeterli finansmanın sağlanması kritik bir gerekliliktir. Ancak çoğu zaman hükümetler, kuruluşlar ve topluluklar, karşılaştıkları afetlerin artan sayısı, sıklığı ve ölçeğiyle başa çıkabilmeleri için gereken kaynaklardan yoksundur. Uluslararası bağışçılar topluluğu da kritik finansman açıklarını kapatmakta güçlük çekmektedir. Kaynaklar aktarılırken, afetlerin meydana gelme riskini önlemeye veya azaltmaya yönelik daha uzun vadeli ancak daha uygun maliyetli tedbirler yerine acil müdahaleye öncelik verme eğilimi bulunmaktadır.

Sınırlı kaynakların en iyi şekilde kullanılabilmesi için hükümetlerin farklı risk seviyelerine uygun, tüm afet önleme ve iyileştirme süreci yelpazesini kapsayan ve aynı zamanda dış finansal risk mekanizmalarına erişimi kolaylaştıran bir dizi tedbiri içeren kapsamlı bir afet riski finansman stratejisi geliştirmesi gerekmektedir:

- Küçük ölçekli veya sık görülen afet olaylarını kapsayabilecek daha düşük maliyet/risk katmanı için benimsenebilecek finansman tedbirleri arasında, ulusal ve yerel hükümet bütçelerinden tahsislerin yapılması, acil durum rezervlerinin, özel fonların ve ulusal risk finansman programlarının oluşturulması bulunabilir;
- Daha büyük ölçekli, daha seyrek gerçekleşen afet olaylarını kapsayabilecek orta maliyet/risk katmanı için tedbirler dış kaynaklardan şartlı kredi ve hibeler alınmasını içerebilir; ve
- Düşük olasılıklı ancak etkisi büyük olan afet olayları gibi yüksek maliyet/risk katmanı için kullanılacak finansman mekanizmaları arasında risk havuzu oluşturma planları ve bölgesel veya küresel sigorta planları gibi uluslararası risk transferi araçları bulunabilir.

En önemlisi, afet riski finansman stratejileri, şeffaflık ve hesap verebilirliği sağlamak için yeterli güvenceler sunmanın yanı sıra fon akışlarına etkin bir şekilde ve zamanında erişilmesini sağlayan bir mevzuatla da desteklenmelidir. Acil durum operasyonlarında giderek daha fazla kullanılan nakit ve kupon programlarının, müdahale finansmanının bir olay meydana gelmeden önce verilmesini sağlayan tahmine dayalı finansman (TDF) aracının ve afet olaylarından önce ve sonra mali yardımı savunmasız insanlara aktaran mevcut sosyal koruma programları ile mekanizmalarını kullanan Uyarlanabilir Sosyal Koruma'nın mevzuat yoluyla nasıl daha iyi desteklenebileceği konusu kanun ve politika yapıcılar tarafından göz önünde bulundurulmalıdır. Bölgesel veya uluslararası sigorta programlarından veya risk havuzu oluşturma programlarından faydalanmak isteyen hükümetlerin, sigortacıların uygunluk şartlarını karşılamak için çok çeşitli alanlarda yapılacak potansiyel reformları da içeren kapsamlı bir yasal inceleme yapması gerekecektir.

Bu soruyu yanıtlamak için aşağıdakileri göz önünde bulundurunuz:

A. Kılavuzluk eden alt sorular

i. Ulusal ve yerel bütçe tahsisatları

a. Kanun, afet durumları için yıllık bütçeden kaynak ayrılmasını zorunlu kılıyor mu? Eğer böyle ise:

- Kurumsal düzenlemelerin ve düşük seviyeli afet risklerinin devam eden maliyetlerini karşılamak için asgari düzeyde yeterli kaynak tahsis ediyor mu?
- Hazırlık ve müdahale için ayrı ayrı kaynaklar tanımlıyor mu?
- Yerel yönetimlere kaynak tahsis ediyor (veya yerel yönetimlerin kaynak tahsis etmesini zorunlu kılıyor) mu? ve

- Geniş bir yelpazedeki paydaş grupları da dahil olmak üzere topluluklar tarafından kullanılmak için kaynak tahsis ediyor mu?

b. Kanun, afet durumları için acil durum fonları veya ihtiyat fonları gibi özel fonlar veya rezervler oluşturuyor mu? Eğer oluşturuyorsa:

- Risk azaltma, hazırlık ve müdahale için ayrı fonlar tanımlamakta;- dış kaynaklardan katkılara izin vermekte; ve- azalan fonların yenilenmesi için hükümler içermekte mi?

c. Kanun, AHM/Afet Risk Yönetimi (ARY) fonlarının izlenmesi ve yönetimi konusundaki rol ve sorumlulukların açıkça belirtildiği kurumsal düzenlemeler oluşturuyor mu?

d. Kanun, Acil Durumun veya Afet Halinin ilan edilmediği durumlar da dahil olmak üzere, bir afetin gerçekleşmesi durumunda TDF için veya fonun hızlı bir şekilde verilebilmesi amacıyla açık ve kolaylaştırılmış prosedürler sağlıyor mu?

e. Kanun, fonların kötüye kullanılmasına karşı yeterli şeffaflığı ve güvenceyi sağlıyor mu?

ii. Ulusal afet riski finansmanı

a. Kanun ve/veya politika, afet sigortası veya afet reasürans programları ve risk azaltma teşvik programları (vergiler, harçlar, muafiyetler, sübvansiyonlar, hibeler) gibi kamu ve özel sektör kaynaklarının bir kombinasyonu yoluyla AHM/ARY maliyetlerini destekleyen, riskler konusunda bilinçli afet riski finansman mekanizmaları oluşturuyor ve kolaylaştırıyor mu?

b. Kanun ve/veya politika afet riski finansmanında kırılgan grupların özel ihtiyaçlarını gözetiyor mu?

iii. Uluslararası hibeler, krediler ve borçlar

a. Kanun ve/veya politika, ARY faaliyetlerini desteklemek için hibeler, krediler ve şartlı kredi yoluyla uluslararası fonlar almak için kriterler belirliyor mu?

b. Kanun, etkili mali yönetim, hesap verebilirlik, raporlama ve denetim sistemleri sağlayarak uluslararası fonların alınmasını kolaylaştırıyor mu?

iv. Uluslararası risk finansmanı

a. Kanun ve/veya politika, risk havuzu veya reasürans planları gibi uluslararası risk finansmanı programlarına katılımı düzenliyor mu?

b. Kanun ve/veya politika, uluslararası risk finansman programlarına katılımda bir ön koşul olarak kapsamlı bir afet riski ve finansal risk analizi gerektiriyor mu?

c. Kanun, etkili bir AHM/ARY sistemi, kurumsal ve mali sistemler, hesap verebilirlik, raporlama ve denetim sistemleri sağlayarak uluslararası risk finansman programlarına erişimi kolaylaştırıyor mu?

v. Finansal müdahale araçları

a. Kanun ve/veya politika, afetten etkilenen insanlara yardım etmek için ilgili tüm sektörlerde nakit ve kupon programlarının kullanılmasını düzenliyor ve kolaylaştırıyor mu?

b. Kanun ve/veya politika, müdahale fonunun afetler henüz bir etki yapmadan erkenden verilmesi için tahmine dayalı tetikleyiciler de dahil olmak üzere, öngörücü finansmanın kullanılmasını düzenliyor ve kolaylaştırıyor mu?

c. Kanun ve/veya politika, afet olaylarından önce ve sonra, sosyal koruma programlarının ve mekanizmalarının koşullara uyarlanmasını, böylece de yardımın özellikle kırılgan grupların ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla yönlendirilmesini düzenliyor ve kolaylaştırıyor mu?

B. Şu konularla ilgili kanunları ve politikaları kontrol edin:

- Afet risk yönetimi / acil durum yönetimi / sivil koruma / insani yardım
- Bankacılık
- Sigorta
- Uluslararası para transferleri
- Sosyal koruma
- Yolsuzlukla ve dolandırıcılıkla mücadele
- Hükümetin farklı seviyelerinde idare

C. Daha fazla rehberlik için bkz.

Hukuk, Afete Hazırlık ve Müdahale Küresel Sentez Raporu, 2. Bölüm, E Kısmı.

3. Ülkenizin kanunları acil durum planlamasının yapılması ve eğitim, öğretim ve tatbikatlar yoluyla farkındalık yaratılması konusunda açık yükümlülükler ve kaynaklar sağlamakta mıdır?

Acil durum planlaması, geniş kapsamlı afete hazırlığın bir bileşeni olup afete müdahale planlaması ve politika geliştirme gibi yerleşik süreçlerin bir parçasıdır. Mevzuat, ulusal ve alt ulusal düzeylerde yürütülecek temel görevlerdeki rol ve sorumlulukların belirlenmesini de kapsayan bir acil durum planlaması için açık bir yetki sağlamalıdır. Acil durum planlarının geliştirilmesi, beklenen farklı afetlerin bağlamına ve niteliğine göre ilgili tüm sektörlerin (buna toplum da dahildir) yanı sıra hem kamunun hem de özel sektörün girdi sunmasını gerektirir. Mevzuat ayrıca bu planların geliştirilmesi ve etkili bir şekilde uygulanması için kaynak tahsis etmeli, özellikle kamuya ve özel sektöre ait kritik altyapı tesisleri için iş sürekliliği planlarının geliştirilmesini zorunlu kılmalıdır.

Güvenilir acil durum planları, bilgi dahilindeki kalan riskin varlığını kabul eden kapsamlı bir risk analizi ile bir toplumsal cinsiyet ve zarar görülebilirlik analizi akılda tutularak hazırlanmış olmalıdır. Acil durum planları tüm sektörleri kapsamlı, insan kaynağının ve mali kaynakların yönetimi ile koordinasyon ve iletişim prosedürlerini ana hatlarıyla belirlemelidir. Beklenmedik olaylarla başa çıkılabilmesi için planların koşullara yeterince uyarlanabilir olması ve iklim değişikliği nedeniyle gelişen riskleri dikkate alması gereklidir.

Hazırlığın önemli bir bileşeni, toplumun her kademesinde farkındalık yaratılmasıdır; bu da kısmen eğitim, öğretim ve tatbikatlar yoluyla çözülebilir. Mevzuat, bu programların toplumun her düzeyinde sunulması konusunda birincil sorumluluğu taşıyan kuruluşları tanımlamalıdır. Sözü edilen düzeyler hükümet, yerel kurumlar, üniversiteler, özel kuruluşlar ve/veya Ulusal Derneği kapsayabilir. Özellikle:

- **Eğitim:** Kanun ve/veya politika, afet, kurtarma ve yardım personeli ile yerel halk da dahil olmak üzere profesyonellere yönelik verilecek eğitim programları için uluslararası en iyi uygulamalar doğrultusunda zorunlu ilk yardım eğitimini de kapsayan bir düzenleme sunmalı ve gerekli asgari standartları, içeriği ve kaynakları belirlemelidir. Eğitim programları hedef kitleye yaygın afet riskleri, güvenlik ve acil durum protokolleri ve planları, afet sırasında neler beklenebileceği, farklı AHM aktörlerinin rolleri ile afet öncesi, sırası ve sonrasındaki haklar, roller ve sorumluluklar hakkında bilgi sağlamalıdır. Eğitim programları ayrıca, eğitim alan kişiler için bilgi tazeleme kursları sağlayarak bunun tek seferlik bir olay olmadığı olgusunu yansıtabilecek şekilde tasarlanmalıdır. Tüm eğitimlerin, belirli bir topluluktaki kadın, erkek ve tespit edilmiş olan diğer kırılgan grupların eşit temsiliyi içermesi önemlidir.
- **Öğretim:** Kanun ve/veya politika, okulların, çocukların ve gençlerin oynadığı rolün önemini bilincinde olmalı, ilk, orta ve yükseköğretim düzeyindeki okullarda, farkındalık yaratma ve toplumsal cinsiyet dengesini gözeterek okul komitelerinin ve okul afet ekibinin oluşturulması, okul risk analizi, eylem planları ve olası tehditlere karşı okul tatbikatları dahil olmak üzere AHM faaliyetlerini düzenlemelidir. Diğer farkındalık artırma ve eğitim programlarıyla okul dışındaki çocuklar ve gençler hedef alınmalıdır.
- **Simülasyonlar ve tatbikatlar:** Kanun ve/veya politika, sırasıyla profesyonel kurtarma ve yardım personeli, okulların hazırlığının bir parçası olarak okulları ve daha geniş toplumu içeren simülasyon egzersizlerini ve fiziksel tatbikatları düzenlemelidir. Tatbikatlar, acil durum planlarına ilişkin olarak toplumla paylaşılan bilgileri pratik bir uygulama ile pekiştirir. Simülasyon egzersizleri, kurtarma ve yardım personeline afet sırasındaki rollerini uygulamalı olarak göstermekle kalmaz, aynı zamanda acil durum planlamasının gerçekte ne kadar pratik olduğunu değerlendirme şansı da sunar.

Bu soruyu yanıtlamak için aşağıdakileri göz önünde bulundurunuz:

A. Kılavuzluk eden alt sorular

i. Acil durum planlaması

a. Kanun, acil durum planlarının geliştirilmesi ve düzenli olarak güncellemesi için kamu kurumlarına açık yükümlülükler getiriyor mu?

- Getiriyorsa, hükümetin tüm düzeylerinde acil durum planları hazırlanmış ve bunlar için yeterli kaynak sağlanmış mı?
- Planlar hazırlanmış ve yeterli kaynak sağlanmış ise, kanun acil durum planlarının geliştirilmesinde ilgili tüm sivil toplum aktörlerinden ve sivil toplumdan temsilcilerin yer almasını zorunlu kılıyor mu?
- Zorunlu kılıyorsa, oluşturulan acil durum planları kapsayıcı ve çoklu tehlike risk haritalamasına, risk belirlemelerine, iklim risk değerlendirmeleri de dahil olmak üzere toplumsal cinsiyet ve zarar görülebilirlik analizlerine dayandırılmış mı?
- Dayandırılmış ise, kanun özellikle kritik altyapı tesislerine ve özel sektöre ilişkin bir iş sürekliliği planlamasını zorunlu kılıyor mu?

ii. Eğitim, öğretim, simülasyonlar ve tatbikatlar

a. Kanun, ilk yardım da dahil olmak üzere afete hazırlık eğitimleri için yeterli kaynak ile kapasiteyi sağlıyor ve bu eğitimleri kolaylaştırıyor mu?

b. Kanun ve/veya politika, ilk, orta ve yükseköğretim düzeyindeki okullarda farkındalık artırma ve AHM faaliyetlerinin yanı sıra okul dışındaki çocukları ve gençleri hedefleyen diğer farkındalık artırma ve öğretim programlarını kolaylaştırıyor mu?

c. Kanun ve/veya politika tatbikatları ve diğer simülasyon egzersizlerini kolaylaştırıyor mu - kolaylaştırıyorsa, bu tatbikatlar ve simülasyon egzersizleri acil durum planlamasında yer alıyor mu veya bunu geliştirmek için kullanılıyor mu?

d. Kanun ve/veya politika, kırılğan grupların kapasite geliştirme, öğretim, eğitim, tatbikat ve diğer simülasyon egzersizlerinden eşit şekilde yararlanmasını sağlıyor mu?

B. Şu konularla ilgili kanunları ve politikaları kontrol edin:

- Afet risk yönetimi / acil durum yönetimi / sivil koruma / insani yardım
- Yerel idareleri düzenleyen kanunlar
- İdare kanunları
- Öğretim
- Çocuk, engelli birey ve toplumsal cinsiyet koruması
- Risk Değerlendirmeleri / Risk Haritalama / İzleme / Değerlendirme
- Anayasal mevzuat

C. Daha fazla rehberlik için bkz.

Hukuk, Afete Hazırlık ve Müdahale Küresel Sentez Raporu, 3. Bölüm, D Kısmı

4. Ülkenizin kanunları afetlerin etkilerini azaltmak için etkili bir erken uyarı yapılmasını ve erkenden eyleme geçilmesini kolaylaştırıyor mu?

2000'li yılların ortalarından bu yana, afetlerin etkisini azaltmak için erken uyarı sistemlerinin (EUS) ve erken eylemin önem taşıdığı konusu uluslararası alanda giderek daha fazla kabul görmektedir. Etkili bir EUS'nin birbiriyle bağlantılı dört temel bileşeni vardır: (1) kapsamlı tehlike haritalama ve risk değerlendirmeleri yoluyla afet riski bilgisinin geliştirilmesi; (2) yüksek kaliteli ekipman ve kabul görmüş bilimsel metodolojiler kullanarak tehlikelerin izlenmesi ve tahmin edilmesi; (3) güvenilir, zamanında, doğru, açık ve eyleme geçirilebilir uyarıların iletilmesi ve yayılması; ve (4) alınan uyarılara yanıt vermek için her düzeyde hazırlıklı olunması.

EUS'nin bu dört bileşeninin her biri hayati önem taşımaktadır: bunların birinde yaşanacak bir başarısızlık, sistemin bir bütün olarak başarısız olmasına yol açabilir. EUS geliştirilirken engelli, sınırlı veya kısıtlı hareket kabiliyetine sahip kişiler, kadınlar ve yaşlılar gibi kırılgan grupların katılımı sağlanmalı, böylelikle onların ihtiyaçlarının yeterince dikkate alınması temin edilmelidir.

'Erken uyarı erken eylem' konsepti artık ARY'nin temel bir ilkesidir. Konsept yalnızca tehlike gerçekleştiğinde müdahale etmek yerine, uyarılar temelinde tehlike gerçekleşmeden önce harekete geçilmesini ifade eder. Öngörülen bir olayın önceden belirlenmiş bir büyüklüğü ve olasılığı (örn. Kategori 3 bir siklon için %70 şans) aşması durumunda erken eylemleri başlatacak olan tahmine dayalı eylem (TDE) mekanizmaları, bu 'erken uyarı erken eylem' konseptinin pratikteki tezahürüdür. TDE'nin temelinde yatan akıl yürütme, afetlerin etkilerinin azaltılmasında önleyici eylemlerin yanıt verici eylemlere kıyasla genellikle daha etkili ve aynı zamanda daha düşük maliyetli olduğudur.

Pilot ve küçük ölçekli TDE programlarından olumlu sonuçlar alınması durumunda, karar alıcıların TDE'nin hukuk ve politika yoluyla kolaylaştırılıp kolaylaştırılmayacağı ve nasıl kolaylaştırılacağı konusunda ciddi bir değerlendirme yapmaları gerekmektedir. Karar alıcılar, 'erken uyarı erken eylem' konseptini resmen kendi ARY sistemlerinin kılavuz ilkesi haline getiren politikalar geliştirmeyi göz önünde bulundurmalı ve TDE mekanizmalarını bu ilkenin uygulanmasında kilit önem taşıyan bir araç olarak tanımlamalıdır. Karar alıcılar ayrıca ilgili hükümet aktörlerine TDE mekanizmaları geliştirme zorunluluğu getirmeyi de göz önünde bulundurmalıdır. Genel olarak, karar alıcılar bunu paralel süreçler yaratmak yerine TDE'yi mevcut planlama süreçlerine entegre edecek şekilde yapmaya çalışmalıdır.

Tahliye, ulusal afet kanunlarında ve politikalarında zaten yaygın olarak ele alınmakta olan önemli ve köklü bir erken eylem biçimidir. Bununla birlikte, ulusal kanunların ve politikaların genellikle kendi tahliyelerini gerçekleştirilemeyen kişilere tahliye yardımı sağlanmasını temin edecek tedbirler içermemesi süregelen eksikliklerden biridir. Böyle kişiler arasında engelli birey veya hastalar, küçük çocuklar, yaşlılar ve mahpuslar ile özel ulaşım araçlarına erişimi olmayan yoksullar veya kırılgan gruplar yer alabilir. Ulusal kanunlar ve politikalar, evcil hayvanların ve çiftlik hayvanlarının tahliyesi konusunu da genellikle yeterince ele almamaktadır, oysa bu konu insan hayatını doğrudan tehlikeye atabilmekte ve afetten etkilenen nüfus üzerinde zararlı psikososyal ve ekonomik etkiler yapabilmektedir. Afetler sırasında insanların ve sahip oldukları hayvanların güvenliğini sağlamak için tahliye planlarında her iki konu da ele alınmalıdır. Bu planlar, afet nedeniyle yerlerinden edilmiş kişileri korumaya yönelik tedbirler içermeli, sığınaklarda ve tahliye merkezlerinde cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti önlemeli ve afet nedeniyle yerlerinden edilmiş kişilerin tahliye sonrasında geri dönmelerini, yerele entegre olmalarını veya başka bir yere yerleşmelerini sağlamaya yönelik hükümet planları ve faaliyetleriyle bağlantılı olmalıdır.

Bu soruyu yanıtlamak için aşağıdakileri göz önünde bulundurunuz:

A. Kılavuzluk eden alt sorular

i. Erken uyarı sistemleri

- Kanun, tehlike haritalaması ve risk değerlendirmeleri yapmaktan, tehlikeleri izlemek ve tahmin etmekten, uyarıları oluşturmak ve yayınlamaktan sorumlu olan tüm aktörlerin rollerini ve sorumluluklarını açıkça ortaya koyuyor mu?
- Kanun, yukarıda sözü edilen EUS aktörleri için koordinasyon mekanizmaları oluşturuyor mu?
- Kanun, tehlikeler, maruziyet, zarar görülebilirlikler ve kapasitelerle ilgili risk bilgilerinin ve verilerinin sistematik olarak toplanması, paylaşılması ve değerlendirilmesi için standartlar oluşturuyor mu?
- Engelli, sınırlı veya kısıtlı hareket kabiliyetine sahip kişiler, kadınlar ve yaşlılar toplanan verilerde yer alıyor ve EUS'nin planlanması ile tasarımına aktif olarak katılıyor mu?
- Kanun, ulusaldan yerele kadar tüm düzeylerdeki EUS arasındaki bağlantıları ve bunların sınır aşan tehlikelere uygulanabilir olanlarını açıkça ortaya koyuyor mu?

ii. Afet riski bilgisi

- Kanun, tüm coğrafi alanlardaki tüm tehlikeler için tehlike haritalamasının ve risk değerlendirmelerinin yapılmasını zorunlu kılıyor mu?
- Kanun, risk altındaki kişilerin, altyapı tesislerinin ve ekonomik sektörlerin maruziyetinin, zarar görülebilirliğinin ve kapasitesinin ele alınabilmesi için risk değerlendirmeleri yapılmasını gerektiriyor mu?
- Kanun, tehlike haritalarının ve risk bilgilerinin herkes tarafından erişilebilir olmasını gerektiriyor mu?

iii. İzleme ve tahmin

- Kanun, tüm coğrafi bölgelerdeki tüm tehlikeler için izleme ve tahmin yapılmasını zorunlu kılıyor mu?
- Kanun, izleme ve tahmin faaliyetleri gerçekleştiren kuruluşların yüksek kaliteli ekipmanlar ve tesisler edinmesine, bunların bakımını yapmasına ve yetkin personel işe almasına olanak sağlayacak yeterli finansmanı tahsis ediyor mu?

iv. Erken uyarılar

- Kanun ve/veya politika, uyarıların oluşturulmasından sorumlu kurumların afetin yol açacağı etkinin bilgisine ve açık pratik rehberliğe uyarılarda yer vermesini gerekli kılıyor mu?
- Kanun ve/veya politika, başta zarar görülebilirliği en yüksek kişiler olmak üzere herkesin erişebileceği uyarıların oluşturulması ve yayınlaması için standart süreçler oluşturuyor mu?
- Kanun ve/veya politika, uyarıları yapmaktan sorumlu kurumların aşağıdakileri

yapmasını gerektiriyor mu:

- uyarıları yaymak için çok çeşitli iletişim kanallarını kullanmak;
- uyarıların yerine ulaştığını doğrulamak için geri bildirim mekanizmaları oluşturmak; ve
- en fazla risk altında ve uzakta bulunan nüfuslara ulaşma planlarını uygulamak?

d. Kanun ve/veya politika topluluk erken uyarı programları oluşturuyor mu?

e. Kanun, özel telekomünikasyon şirketlerinin uyarıları talep üzerine ve ücretsiz dağıtmasını zorunlu kılıyor mu?

v. Erken eylem

a. Kanun ve/veya politika, 'erken uyarı erken eylem' konseptini ARY için bir kılavuz ilke olarak tayin ediyor mu?

b. Kanunun ve/veya politikanın TDE'yi zorunlu kıldığı veya kolaylaştırdığı ölçüde, TDE mevcut planlama süreçlerine entegre ediliyor mu?

vi. Tahliye

a. Kanun ve/veya politika, kamuya bağlı AHM aktörlerinin tehlike haritalarını ve risk belirlemelerini kullanarak kapsamlı tahliye planları geliştirmelerini zorunlu kılıyor mu?

b. Kanun ve/veya politika, engelli bireylerin ve hamile kadınlar da dahil diğer kırılgan grupların tahliyesine yardımcı olunmasını sağlayacak önlemlere tahliye planlarında yer verilmesini gerektiriyor mu?

c. Kanun ve/veya politika, kamuya bağlı AHM aktörlerinin evcil hayvanları ve çiftlik hayvanlarını tahliye planlarına dahil etmesini gerektiriyor mu?

d. Kanun ve/veya politika, afet nedeniyle yer değiştirmiş kişilerin korunmasını, tahliye merkezlerinde CTCDS'nin önlenmesini ve kalıcı çözümlerin desteklenmesini kapsayan uygun tahliye merkezlerinin kurulmasına yer veriyor mu?

B. Şu konularla ilgili kanunları ve politikaları kontrol edin:

- Afet riski yönetimi / acil durum yönetimi / sivil koruma / insani yardım

C. Daha fazla rehberlik için bkz.

- Hukuk, Afete Hazırlık ve Müdahale Küresel Sentez Raporu, 4. Bölüm, E Kısmı.

5. Ülkenizin kanunları, farklı risk dereceleri ve tiplerine göre uyarlanmış ve orantılı 'acil durumlar' ve 'afet hallerini' tanımlıyor mu?

Acil durum (AD) ve afet hali (AH) afet müdahalesini başlatmak için kullanılan yasal mekanizmalardır. AD/AH ilanı, özel acil durum yetkileri ve/veya yönetim düzenlemeleriyle kendini gösteren bir acil durum hukuku düzenine geçilmesine neden olur.

AD ilan etme yetkisi genellikle o ülkenin anayasası tarafından düzenlenir ve yetki hükümetin en üst düzeyindeki kişi veya kurumlara verilir. AD'ler genellikle ulusal güvenliğe, kamu düzenine veya anayasal düzene yönelik tehditler gibi varoluşsal bir tehdit oluşturan aşırı ve/veya öngörülemez durumlar için tasarlanmıştır. Buna karşılık, AH'ler genellikle mevzuatta düzenlenir ve AH ilan etme yetkisi genellikle alt ulusal idarelere veya sektörel kurumlara verilir. AD/AH'lerin sahip olduğu nitelik önemli ölçüde o ülkenin siyasi ve anayasal yapısı ile afet riski profiline göre belirlenir.

AD/AH'lerin tüm ülkelerde alması gereken şekli kesin olarak belirlemek mümkün veya uygun değildir, ancak karar vericiler yalnızca bir AD biçimine yaslanmak yerine, farklı risk derecelerine ve türlerine uyarlanmış, orantılı bir dizi AD geliştirmeyi göz önünde bulundurmalıdır. Ayrıca, AD/AH'leri düzenleyen yasalarda şunlar açıkça belirlenmelidir: (i) bunların ilanını tetikleyecek hukuki sebep(ler); (ii) bu ilanı yapmaktan sorumlu (yani, ilan yetkisini elinde tutan) kişi veya kurum; (iii) bunları ilan etmenin yaratacağı sonuçlar; ve (iv) bunların ne zaman ilan edilebileceği (yani, önleme amaçlı olarak ya da afet meydana geldikten sonra).

Hükümetin şeffaflığını ve hesap verebilirliğini teşvik etmek, hukukun üstünlüğünü korumak, demokratik kurumları muhafaza etmek ve insan haklarını korumak amacıyla AD/AH sırasında güvencelerin bulunması hayati önem taşımaktadır. Kanun, AD/AH ilanının kendisinin ve AD/AH sırasında verilen kararların veya yapılan işlemlerin yargı ve/veya yasama yoluyla denetlenmesini düzenlemelidir. Ayrıca kanun, AD/AH sırasında hükümetin insan haklarını sınırlamasına veya bu haklardan feragat etmesine ancak uluslararası insan hakları hukukunun izin verdiği ölçüde olanak tanımalıdır.

Bu soruyu yanıtlamak için aşağıdakileri göz önünde bulundurunuz:

A. Kılavuzluk eden alt sorular

i. Afet halleri ve olağanüstü haller

a. Kanun, farklı afet senaryolarına uygun düşen, farklı risk dereceleri ve türleriyle orantılı ve bunlara uygun hale getirilmiş bir dizi AH oluşturuyor mu?

b. Kanun, aşırı ve/veya öngörülemez afetlere müdahale etmek için kullanılacak bir AD oluşturuyor mu?

c. Aşağıdakiler kanunda açıkça belirtiliyor mu?

- Her bir AD/AH tipinin ilan edilmesini tetikleyecek yasal sebep(ler);
- Her bir AD/AH ilanını yapma yetkisine sahip kişi veya kuruluş;
- her bir AD/AH türünün ilan edilmesiyle birlikte ortaya çıkan yönetim düzenlemeleri ve/veya hükümet yetkileri; ve
- Bir risk yeterince ciddi, muhtemel ve yakın olduğunda erken eylemin bir parçası olarak önleyici AD/AH ilan edilip edilemeyeceği?

ii. Güvenceler, şeffaflık ve hesap verebilirlik

a. Kanun, yapılan AD ilanında bu ilanın yasal dayanağının, bölgesel kapsamının, süresinin ve AD/AH sırasında hükümet tarafından kullanılacak acil durum yetkilerinin belirtilmesini gerektiriyor mu?

b. Kanun, ilan yetkisini elinde tutan mercinin başka bir kurumun (örn. afet yönetim kurumları veya alt ulusal idarelerinin) 'tavsiyesi üzerine' veya 'talebi üzerine' hareket etmesini gerektiriyor mu?

c. Kanun, AD/AH sırasında hükümetin hakları sınırlamasını veya bu haklardan feragat etmesini-uluslararası insan hakları hukukunun izin verdiği durumlar haricinde- yasaklıyor mu?

d. Kanun, AD/AH ilanının kendisinin ve AD/AH sırasında verilen kararların veya yapılan işlemlerin yargı ve/veya yasama yoluyla etkin bir şekilde denetlenmesini düzenliyor mu?

B. Şu konularla ilgili kanunları ve politikaları kontrol edin:

- Anayasal kanunlar
- Afet riski yönetimi / acil durum yönetimi / sivil koruma / insani yardım
- İnsan hakları / medeni haklar

C. Daha fazla rehberlik için bkz.

Hukuk, Afete Hazırlık ve Müdahale Küresel Sentez Raporu, 5. Bölüm, F Kısmı.

6. Ülkenizin kanunları afete hazırlık ve müdahale için uygun hukuki olanaklar sağlıyor mu?

Etkili bir AHM, insani yardım aktörlerinin çalışmalarını kolaylaştıran ve bireyler ile kuruluşların bu temel çalışmaya katılmasına mani olabilecek gereksiz maliyet yüklerini ve bürokratik engelleri ortadan kaldıran bir yasal çerçeve gerektirir. Mevzuat yoluyla ele alınması gereken kilit öneme sahip konular şunlardır:

- Birçok afet müdahalesinin kritik bir parçası olan gönüllüler, özellikle yasal statüleri, sağlık ve güvenlik, sigorta, mesuliyet, ücretlendirme, eğitime ve yerinde bir yarıma erişim konularında birçok yasal belirsizlikle karşı karşıya kalabilmektedir.
- Özellikle düzenlemelerin eyaletler veya yerel sınırlar arasında farklılık gösterdiği durumlarda, mesleki lisans gereklilikleri meslek sahiplerinin acil bir durumda yardım sağlama becerilerinin önünde önemli bir engel oluşturabilmektedir. Tıp uzmanları ve onların tıbbi bakım sağlama, reçete düzenleme yetkileri ile mesuliyet ve sağlık sigortası hususları en yaygın engellerle karşılaşılacak konulardır. Ancak, benzer hususlar mühendisler, bina eksperleri ve öğretmenler gibi afet müdahalesinde yer alan diğer meslek sahipleri için de geçerli olabilir.
- Katma Değer Vergisi (KDV) ve gümrük vergileri gibi vergiler, yardım sağlayıcıların kaynakları ve kapasiteleri üzerinde önemli ve gereksiz bir yük oluşturabilir. Diğer yandan, vergi muafiyetleri, afetten etkilenen hane halklarına, işletmelere ve diğer kuruluşlara fayda sağlamak veya risk azaltmayı teşvik etmek için yardım ve iyileştirmenin bir parçası olarak da kullanılabilir.
- Bireylerin ve kuruluşların hayat kurtaran insani yardım faaliyetlerine katılma istekliliği açısından mesuliyet hususları caydırıcı bir etki yapabilmektedir. Müdahale faaliyetlerinden kaynaklanan kaza sonucu oluşan hasar, yaralanma veya ölümden ya da belirli bir eylem dizisinin gerçekleştirilmemesi nedeniyle hukuki veya cezai sorumluluğa maruz kalınabilmektedir. Bundan etkilenen kişilerin uğradıkları zararlar için uygun yasal yollara başvurma ihtiyacı ile dengelendiği takdirde böyle bir sorumluluğa karşı koruma sağlanması çok önemlidir.
- AHM'nin bir parçası olarak İnsansız Hava Araçları (İHA'lar) veya dronlar hızlı hasar tespiti yapmanın, yer değiştirmiş nüfusların yerlerini tespit etmenin hızlı ve uygun maliyetli bir yolu olarak giderek daha fazla kullanılmakta ve bazen de malların taşınması için göz önünde bulundurulmaktadır. Bu araçların kayıt altına alınması, uçuş hareket sertifikaları, hava sahasının kullanımı ve insani yardım bağlamlarında dron kullanımının etiği de dahil İHA'ların kullanım şekliyle ilişkili diğer güvenlik ve düzenleme konularını da içeren bir dizi yasal ve düzenleyici husus bu araçların kullanımıyla birlikte gündeme gelmektedir.
- Afet yönetimi sektörü için kilit bir konu olan verilerin korunması ve gizlilik konuları, verilerin toplanması, paylaşılması ve korunması süreciyle ilgili yasal meseleleri gündeme getirmektedir. Etkili bir hazırlığın ve müdahalenin sağlanması için kişisel verilerin kullanımı çok önemlidir, ancak bu bir gerekliliğe dayandırılmalı ve ulusal gizlilik düzenlemelerine uygun olmalıdır. İdeal olan afet bağlamı için özel kuralların geliştirilmesidir.

Bu soruyu yanıtlamak için aşağıdakileri göz önünde bulundurunuz:

A. Kılavuzluk eden alt sorular

i. Gönüllüler

a. Kanun, afet bağlamında gönüllülere uygulanabilecek hukuki statü, tesisler, sigorta, muafiyetler ve eğitim standartları konularında netlik sağlıyor mu?

ii. Mesleki lisansların sağlanması

a. Kanun, mesleki yeterliliklerin alt ulusal sınırlar arasında tanınması için otomatik tanımayla veya hızlandırılmış prosedürlere imkan sağlıyor mu?

b. Kanun, özellikle mal, ekipman, mülk ve hizmetlerle ilgili olarak, ulusal kuruluşların her iki AHM faaliyetini yürütmesine ilişkin KDV muafiyeti ve diğer vergilerden muafiyet sağlıyor mu?

iii. Vergi muafiyetleri

a. Kanun, bireylerin ve özel kuruluşların afete hazırlığını teşvik etmek ve afet zararlarını azaltmak için vergi muafiyetleri sağlıyor mu?

iv. Mesuliyet

a. Kanun, iyi niyetli çalışmalar yürüten bireyler ve kuruluşlara, mesuliyetlerinin sınırlandırılması veya tazminata bir üst sınır getirilmesi de dahil olmak üzere makul bir koruma sağlıyor ve gerçekleştiği doğrulanan kayıp ve zararlara karşı bireylerin ve toplulukların yargıya makul bir biçimde başvurabilmelerini temin ederek söz konusu korumanın dengelenmesini sağlıyor mu?

v. İHA'ların ruhsatlandırılması

a. Kanun İHA'ların insani amaçlı kullanımı için açık bir hukuki çerçeve sunuyor ve/veya İnsani Amaçlı İHA Kullanım Kuralları ve Kılavuz İlkeleri ile Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü'nün yayımladığı İnsansız Hava Aracı Sistemleri (İHAS) Genelgesi'ne atıfta bulunuyor mu?

vi. Verilerin korunması ve gizlilik

a. Kanun, Ulusal Dernekler'i de içeren bir biçimde belirli kuruluşların temel faaliyetlerinin bir parçası olarak bu tür verileri kullanmalarına ve saklamalarına izin verilmesi de dahil olmak üzere, afet durumlarında kişisel verilerin kullanımı ve korunması konusunda açıklık sağlıyor mu?

B. Şu konularla ilgili kanunları ve politikaları kontrol edin:

- Gönüllülük, istihdam, vergilendirme, iş sağlığı ve güvenliği, sigorta, göç, sosyal refah, yardım kurumları
- Tıp/sağlık, mühendislik, öğretmenlik, hukuk hizmetleri dahil farklı sektörlerdeki mesleki lisanslama gereklilikleri
- Vergilendirme
- Hukuki/kamusal mesuliyet, ceza kanunları
- Havayolu, araç, ulaşım
- Verilerin korunması, gizlilik

C. Daha fazla rehberlik için bkz.

Hukuk, Afete Hazırlık ve Müdahale Küresel Sentez Raporu, 5. Bölüm, H Kısmı.

7. Ülkenizin kanunları afet nedeniyle yerinden edilme ve planlı yeniden yerleştirme konularının ele alınması için kapsamlı bir çerçeve sağlıyor mu?

Özellikle de giderek şiddetlenen meteorolojik tehlikelerle öne çıkan ve değişmekte olan bir iklimde, afetler ve afet riskleri insanların yerinden edilmesinin başlıca tetikleyicileridir.

Afet nedeniyle yerinden edilme, insanların bir afet sonucunda veya yaklaşan bir afetten kaçınmak için evlerini veya daimi ikamet yerlerini terk etmek zorunda kalmaları durumunda meydana gelir. 2018 yılında 10,8 milyon insan çatışmalar nedeniyle kendi ülkesinde yer değiştirmişken, afet nedeniyle kendi ülkesinde yer değiştirenlerin sayısı yaklaşık 17,2 milyondur.²⁴ Afetler nedeniyle yer değiştiren insanların çoğu bunu kendi ülkesi içinde gerçekleştirmektedir, ancak bazı insanlar güvenli bir bölgeye ulaşmak için ulusal sınırları da aşmaktadır. Hem ulusal hem de uluslararası düzeyde, başta çocuklar ve kadınlar olmak üzere afet nedeniyle yer değiştirmiş kişilerin korunması konusunda önemli yasal boşluklar bulunmaktadır. Karar alıcılar bu eksikliklerin giderilmesi amacıyla afet nedeniyle yerinden edilme riskini azaltmak ve afet nedeniyle yer değiştiren kişileri korumak için kapsamlı bir yasal çerçeve ve politika çerçevesi geliştirmelidir.

Bazı durumlarda, afetler veya afet riskleri o denli ciddi boyutlara ulaşmaktadır ki kişilerin veya insan gruplarının evlerinden veya geçici olarak ikamet ettikleri yerlerden planlı bir şekilde yeni bir yere yerleştirilmesi gerekmektedir. Topluluğun sürece dahil edilmeyişi, uygun olmayan yerlerin seçilmesi ve yerleştirme maliyetlerine yeterince bütçe ayrılmaması nedeniyle planlı yeniden yerleştirmeye maruz kalan topluluklar olumsuz deneyimler yaşamaktadırlar. Planlı yeniden yerleştirmelerin ortaya çıkardığı kendi özgü ve karmaşık zorlukların aşılabilmesi için karar alıcılar, uluslararası hukukla uyumlu bir biçimde başarılı ve onuru incitmeyen planlı yeniden yerleştirmeler gerçekleştirilmesine yönelik kapsamlı bir yasal çerçeve ve politika çerçevesi geliştirmelidir.

Bu soruyu yanıtlamak için aşağıdakileri göz önünde bulundurunuz:

A. Kılavuzluk eden alt sorular

i. Afet nedeniyle yerinden edilme

- Kanun ve/veya politika afet nedeniyle yerinden edilme riskinin azaltılması konusunu ele alıyor mu?
- Ülke içinde yerinden edilmeye ilişkin kanunlar ve/veya politikalar, afetler ve iklim değişikliğinin etkileri nedeniyle yer değiştiren kişileri kapsıyor mu?
- Kanun ve/veya politika, afetlerin ve iklim değişikliğinin etkilerinin neden olduğu ülke içinde yerinden edilme vakalarına yönelik bir acil durum planlamasını zorunlu kılıyor mu?
- Kanun, sınır ötesi afet nedeniyle yer değiştirmiş kişilerin kimliklendirilmesini, ülkeye girişini, kalışını ve sahip oldukları hakları insan hakları hukukuyla tutarlı bir şekilde düzenliyor mu?
- Kanun ve/veya politika, kırılğan durumdaki yer değiştirmiş gruplar da dahil olmak üzere, sınır ötesi afet nedeniyle yer değiştirmiş kişilerin, kaldıkları süre boyunca temel ihtiyaçlarını karşılamak için koruma ve yardım almalarını düzenliyor mu?
- Yasa, sınır ötesi afet nedeniyle yer değiştirmiş kişilerin ne zaman ve hangi koşullar altında
 - Belirliyorsa, bu kriterler uluslararası insan hakları hukuku ile tutarlı mı?
 - Belirlemezse, sınır ötesi afet nedeniyle yer değiştirmiş kişiler için uygulanabilecek kalıcı çözümleri düzenleyen bir yasa veya politika var mı?

ii. Planlı yerleştirme

a. Kanun ve/veya politika, planlı yeniden yerleştirmenin gerçekleştirilmesi için kapsamlı bir ereve oluşturuyor mu?

b. Eğer oluşturuyorsa, bu ereve aşağıdaki hususlara ilişkin hükümler içeriyor mu:

- Planlı yeniden yerleştirmenin son çare olarak kullanılması ve ilgili insan haklarına uygun olarak gerçekleştirilmesi gerektiğini ortaya koyan hükümler;
- Yeni bir yere yerleştirilme ihtimali bulunan kişilere söz konusu planlı yeniden yerleştirmeye yasal olarak itiraz etme hakkı veren hükümler;
- Planlı yeniden yerleştirmeye yönelik olarak, yeni yere yerleştirilen kişiler ve ev sahibi nüfus da dahil olmak üzere etkilenen tüm kişileri kapsayan katılımcı bir yaklaşımı zorunlu kılan hükümler;
- Planlı yeniden yerleştirmelerin, yeni yere yerleştirilen kişiler ve ev sahibi nüfusun geçim fırsatlarını ve yaşam standartlarını iyileştirmesini veya korumasını gerektiren hükümler; ve
- Planlı yeniden yerleştirmenin, yeni yere yerleştirilen kişilerin önceden yaşadığı alanlara yakın yerlerde yaşayan kişiler üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılmasını gerektiren hükümler.

B. şu konularla ilgili kanunları ve politikaları kontrol edin:

- Afet risk yönetimi / acil durum yönetimi / sivil koruma / insani yardım / iklim değişimi
- G / mülteciler ve sığınmacılar
- lke içinde yerinden edilme / yeniden yerleştirme
- Arazi kullanımı planlaması / enformel yerleşimler / kentsel yerleşimler
- İnsan hakları

C. Daha fazla rehberlik için bkz.

Hukuk, Afete Hazırlık ve Müdahale Küresel Sentez Raporu, 7. Bölüm, D Kısım.

8. Ülkenizin kanunları sığınak yardımı bağlamında konut, toprak ve mülkiyet hakları ile ilgili olarak ortaya çıkan yaygın sorunları ele almak için tedbirler içeriyor mu?

Afetlerin konut, toprak ve mülkiyet hakları (KTM) ile ilgili sorunları hem yaratma hem de derinleştirme eğilimi vardır.

Sorunlardan biri, insani yardım ve hükümet aktörlerinin bazen acil sığınak yardımı için uygunluk kriteri olarak 'güvenceli barınma hakkına' sahip olunmasını şart koşmasıdır. Güvenceli barınma hakkına yapılan bu vurgu sorunludur zira potansiyel faydalanıcılar arasında ihtiyaca dayalı değil, afetten önceki barınma durumlarına göre bir ayrımcılık yapmaktadır. Mümkün olduğu ölçüde, afetten etkilenen kişilerin acil sığınak yardımına hak kazanabilmeleri için güvenceli barınma hakkına sahip olduklarını kanıtlamalarını gerektirmeyen kanun ve/veya politikalar benimsenmelidir.

Güvenceli barınma hakkına sahip olunup olunmadığının değerlendirilmesinin gerekli görüldüğü durumlarda, bunu yapma yöntemi ve yerel KTM sistemi birbiriyle örtüşmelidir. Resmi arazi tapusunun güvenceli barınma hakkının baskın veya tek biçimi olmadığı veya arazi tapusu belgeleri ile mülkiyet sınırlarının tahrip olduğu durumlar meydana gelebilmektedir. Böyle durumlarda kanun ve/veya politika, güvenceli barınma hakkının resmi arazi mülkiyeti belgeleri dışında, topluluğun kendi içinde, topluluk temelli bir arazi haritalaması ve delil başlangıcı (örn. kira ya da arazi vergisinin ödendiğini gösteren belgeler) yoluyla değerlendirilmesine müsaade etmelidir.

İnsani yardım ve hükümet aktörleri, acil sığınak yardımı almanın ön koşulu olarak potansiyel yararlanıcılardan genellikle kişisel kimlik belgeleri veya tapu belgeleri talep etmektedir. Birçok kişinin belgelerinin zarar görmüş, kaybolmuş veya tahrip olmuş olabileceği bir afet bağlamında böyle yapmak pratik olmayabilir. Kanun, bu sorunu ele almak için afetten etkilenen kişilerin tapu belgelerinin ve kişisel kimlik belgelerinin yenilenmesini hızlandıracak prosedürler oluşturmalıdır.

KTM ile ilgili afet bağlamlarında sıklıkla ortaya çıkan bir başka sorun da acil ve geçici sığınaklar için ayrılmış arazilerin bulunmamasıdır. Karar alıcılar, bir afet sonrasında gerekli olması halinde hükümetin arazi ve binalara bu amaçla hızla ve geçici olarak el koymasına izin veren yetkiler getirmeyi değerlendirmelidir. Ancak daha da önemlisi, bu tür bir yetkinin ilgili anayasal ve insan hakları korumalarına tabi olması ve özel mülkiyet haklarına keyfi olarak yapılacak haksız müdahaleleri engellemek üzere tasarlanmış sıkı kontroller içermesidir.

KTM ile ilgili ve afetler sırasında ortaya çıkabilecek bir başka sorun da okulların tahliye merkezleri veya afet sonrasında sığınak olarak kullanılmasıdır. Bu durum öğretimin devamlılığına zarar vermekle kalmayıp, çocukların fiziksel ve psikososyal refahı üzerinde de olumsuz etkilere yol açabilir. Bu nedenle karar alıcılar, okulların mümkün olan en kısa süreliğine, yalnızca son çare olarak ve uygulanabilir bir alternatifin bulunmadığı durumlarda acil sığınak olarak kullanılmasını zorunlu kılmayı göz önünde bulundurmalıdır.

Bu soruyu yanıtlamak için aşağıdakileri göz önünde bulundurunuz:

A. Kılavuzluk eden alt sorular

i. Acil sığınak yardımına eşit erişim

a. Acil sığınak yardımını düzenleyen kanun ve/veya politika, mülkiyet statüsü temelinde ayrımcılık yapıyor mu?

b. Kanun, güvenceli barınma hakkının resmi arazi mülkiyeti belgeleri dışında, topluluğun kendi içinde, topluluk temelli bir arazi haritalaması ve delil başlangıcı (örn. kira ya

da arazi vergisinin ödendiğini gösteren belgeler) yoluyla değerlendirilmesine açıkça müsaade ediyor mu?

c. Kanun, özellikle kadınlar açısından, belgesiz veya resmi olmayan arazi kullanımını düzenli hale getirecek prosedürler oluşturuyor mu? Eğer oluşturuyorsa, bu prosedürlere yaygın bir erişim erişilebilir var mı? Bu prosedürler basit ve hızlı mı?

ii. Önemli belgelere erişimin sürdürülmesi

a. Kanun ve/veya politika, afetler sırasında önemli belgelere erişimin sürdürülmesine yönelik pratik önlemler konusunda halkın eğitilmesini zorunlu kılıyor mu?

b. Kanun ve/veya politika, afet sırasında kaybolan, hasar gören veya tahrip olan kişisel kimlik ve tapu belgelerinin yenilenmesini hızlandırmak için prosedürler oluşturuyor mu?

c. Kanun ve/veya politika, afetten etkilenen kişilerin belgelerinin ücretsiz olarak yenilenmesini zorunlu kılıyor mu?

d. Kanun, topluluğun kendi içinde ve topluluk temelli bir arazi haritalaması süreci yoluyla tespit edilen ve belgelenen arazi mülkiyeti ve kullanım haklarının en azından geçici olarak tanınması için prosedürler belirliyor mu?

iii. Acil ve geçici sığınak olarak tayin edilecek arazi ve binalar

a. Kanun hükümete afetler sırasında acil ve geçici sığınak olarak tayin edilecek arazi ve binalara geçici olarak el koyma yetkisi veriyor mu?

b. Eğer veriyorsa, hükümetin arazi ve binalara el koyma yetkisi, özel mülkiyet haklarına müdahaleyi asgariye indiren sıkı kontrollere tabi mi?

iv. Okulların acil sığınak olarak kullanılması

a. Kanun okulların mümkün olan en kısa süreliğine, yalnızca son çare olarak ve uygulanabilir bir alternatifin bulunmadığı durumlarda acil sığınak olarak kullanılmasını düzenliyor mu?

b. Kanun, acil sığınak olarak kullanılacak alternatif alanları tanımlıyor mu?

c. Kanun, okulların acil sığınak olarak kullanılmasından kaçınmanın mümkün olmadığı durumlarda öğretimin devamlılığına katkıda bulunan pratik tedbirler içeriyor mu?

B. Şu konularla ilgili kanunları ve politikaları kontrol edin:

- Afet risk yönetimi / acil durum yönetimi / sivil koruma / insani yardım
- Konut / toprak / mülkiyet / arazi kullanım planlaması / mekansal planlama
- Anayasal mevzuat / İnsan hakları

C. Daha fazla rehberlik için bkz.

Hukuk, Afete Hazırlık ve Müdahale Küresel Sentez Raporu, 8. Bölüm, E Kısmı.

9. Ülkenizin kanunları, kırılğan grupların afete hazırlık ve müdahale faaliyetlerine dahil edilmesini ve bu faaliyetler tarafından korunmasını sağlayacak tedbirler içeriyor mu?

Aşağıdaki gruplar afetlerden orantısız bir şekilde etkilenebilir: engelli bireyler, kadınlar ve kız çocukları, yaşlılar, resmi olmayan ve haritası çıkarılmamış yerleşim yerlerinde yaşayan kişiler, yerli halklar, evsizler, göçmenler, yerinden edilmiş kişiler, mülteciler ve vatansız kişiler. Kısa olması açısından bu gruplar işbu belgede hep birlikte 'kırılğan gruplar' olarak anılmakla birlikte, duruma göre bu grupları 'özel ihtiyaç sahibi', 'risk altındaki' veya 'kırılğan' gruplar olarak tanımlamanın daha doğru olabileceği de bir gerçektir.

Kanun ve/veya politika, kırılğan grupların AM faaliyetlerine tam olarak dahil edilmesini ve bu faaliyetler tarafından korunmasını sağlayacak tedbirler içermelidir. Bu tedbirler arasında (ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere) ayrımcılığın yasaklanması; hükümet aktörlerine kırılğan grupların özel ihtiyaçlarını belirleme, planlama, bütçeleme, izleme ve değerlendirme zorunluluğunun getirilmesi; verilerin cinsiyet, yaş ve engellilik durumunun yanı sıra bağlama göre (kırsal, kentsel, kent çevresi) toplanması ve ayrıştırılması; kırılğan grupların AHM'nin tüm boyutlarına katılımının zorunlu kılınması ve cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet (CTCDŞ), çocuk koruma ve refakatsiz ve ailelerinden ayrı düşmüş çocukların (RAAÇ) bakımı için acil durum planlamasının zorunlu hale getirilmesi bulunmaktadır. Ayrıca, toplumların direncinin artırılmasında afetten hemen sonra sosyal bağların yeniden kurulmasının hayati önem taşıdığı anlayışından hareketle, ailelerin izlenerek yeniden bir araya getirilmesi süreçlerine ilişkin hükümlere mevzuatta yer verilmelidir.

Ruh sağlığı ve psikososyal destek (RSPD) sadece kırılğan gruplar için değil, afetten etkilenen herkes için önemli bir ihtiyaçtır. Bunun nedeni, afetlerin hem ruh sağlığı sorunları (örn. anksiyete, depresyon) hem de patolojik olmayan sıkıntılar (örn. keder, korku, öfke) biçimini alan yaygın duygusal acılara neden olmasıdır. Kanun, afetler sırasında psikolojik ilk yardım, temel klinik ruh sağlığı hizmetleri ve temel psikotropik ilaçların kesintisiz temini de dahil olmak üzere, RSPD için bir acil durum planlamasını zorunlu kılmalıdır.

Bu soruyu yanıtlamak için aşağıdakileri göz önünde bulundurunuz:

A. Kılavuzluk eden alt sorular

i. Kırılğan grupların dahil edilmesine ve korunmasına yönelik genel tedbirler

Ayrımcılık yapmama

- Kanun, AHM'nin tüm yönlerinde her türlü ayrımcılığa karşı koruma sağlıyor mu?
- Kanun, afetler sırasında kırılğan grupların haklarını ve özel ihtiyaçlarını gözetiyor mu?
- Kanun, afete müdahale edenlerin kırılğan grupları koruması ve AHM faaliyetlerine dahil etmesi için genel bir yükümlülük getiriyor mu?

Hassas grupların ihtiyaçları:

- Kanun ve/veya politika risk, ihtiyaç ve zarar görebilirlik değerlendirmelerinin yanı sıra acil durum planlarının kırılğan grupları ve onların özel ihtiyaçlarını belirlemesini zorunlu kılıyor mu?
- Kanun ve/veya politika, planlama süreçlerinin kırılğan grupların ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik temel eylemleri, kaynakları ve sorumlulukları belirlemesini zorunlu kılıyor mu?
- Kanun ve/veya politika, değerlendirme ve planlama süreçlerinin kırılğan grupların katılımını içermesini zorunlu kılıyor mu?

d. Kanun ve/veya politika, insani yardım alanında kamu yetkililerine yardımcı olma rolü bulunan Ulusal Derneğin hizmetlerinden yararlanmak da dahil olmak üzere, aile bağlarının yeniden kurulmasının afet müdahalesinin bir unsuru olmasını temin ediyor mu?

Ayrıştırılmış verilerin toplanması ve korunması

a. Kanun ve/veya politika risk, zarar görülebilirlik ve ihtiyaç tespitlerinde cinsiyet, yaş ve engelliliğe göre ayrıştırılmış verilerin toplanmasını ve korunmasını zorunlu kılıyor mu?

b. Kanun ve/veya politika, AHM'ye katılım, afet nedeniyle yerinden edilme, afetlerin etkileri ve CTCDS'nin görülme sıklığı ile ilgili olarak cinsiyet, yaş ve engellilik açısından ayrıştırılmış verilerin toplanmasını ve korunmasını zorunlu kılıyor mu?

c. Kanun ve/veya politika, bağlama (kırsal, kentsel, kent çevresi) göre ayrıştırılmış risk, zarar görülebilirlik ve ihtiyaç tespiti verilerinin toplanmasını ve korunmasını zorunlu kılıyor mu?

Eğitim ve farkındalık yaratma

a. Kanun ve/veya politika, devletin tüm acil durum müdahale görevlilerinin (sektörel kurumlar, polis ve ordu dahil) kırılğan grupların özel ihtiyaçları hakkında eğitime katılmasını gerektiriyor mu?

Kırılğan grupların katılımı

a. Kanun, çok paydaşlı kurumlarda kırılğan grupların temsilcilerinin bulundurulmasını zorunlu kılıyor mu?

b. Kanun, AHM aktörlerinin kırılğan gruplara doğrudan danışmasını ve AHM'nin tüm yönlerinin tasarımı, planlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi süreçlerinde anlamlı katılım sağlamalarının teşvik edilmesini zorunlu kılıyor mu?

c. Kanun ve/veya politika, kırılğan grupların üyelerinin AHM kurumlarında devlet memuru olarak işe alınması için kotalar veya hedefler tayin ediyor mu?

d. Kanun ve/veya politika, kırılğan grupların AHM'ye katılımı ve dahil edilmesine ilişkin izleme, değerlendirme ve kamuya açık bir raporlama yapmayı zorunlu kılıyor mu?

CTCDŞ Koruması

a. Kanun ve/veya politika afetler sırasında CTCDS için acil durum planlaması yapılmasını zorunlu kılıyor mu?

b. Kanun ve/veya politika, afet sonrasında sağlanan sığınağın CTCDS'yi önleyecek ve azaltacak şekilde tasarlanmasını ve yönetilmesini gerektiriyor mu?

c. Kanun ve/veya politika devletin tüm acil müdahale görevlilerinin CTCDS hakkında verilecek eğitime katılmasını gerektiriyor mu?

ii. Kırılğan grupların dahil edilmesine ve korunmasına yönelik özel tedbirler

Kadınlar, kız çocukları, ergenler ve genç yetişkinler

a. Afet acil durum planları cinsel sağlık ve üreme sağlığı ile menstrüel hijyen yönetimine ilişkin kilit eylemleri, kaynakları ve sorumlulukları belirliyor mu?

b. Kanun ve/veya politika toplumsal cinsiyet eşitliğini destekliyor ve ayrıca kadınlar ile kız çocuklarının liderlik ve karar alma rollerini üstlenmelerini teşvik ediyor mu?

Çocuklar

- a. Kanun ve/veya politika afetler sırasında çocuk koruma için acil durum planlaması yapılmasını zorunlu kılıyor mu?
- b. Kanun ve/veya politika, afetler sırasında RAAÇ'nin bakımı için aşağıdaki kilit eylemler de dahil olmak üzere acil durum planlamasını zorunlu kılıyor mu?
- Ebeveyn ya da bakımını üstlenen kişiden ayrılma riskinin azaltılması;
 - RAAÇ'nin yerlerinin belirlenmesi, kimliklerinin tespit edilmesi ve belgelenmesi;
 - RAAÇ için alternatif bakım düzenlemelerinin sağlanması ve izlenmesi;
 - Ailelerin takibinin ve doğrulamasının yapılması; ve
 - Ailelerin bir araya getirilmesinin ve entegrasyonun kolaylaştırılması.

Yaşlılar ve engelli bireyler

- a. Kanun, tüm AHM faaliyetlerinin fiziksel, duyuşal, zihinsel veya psikososyal engelli bireyler için erişilebilir bir şekilde gerçekleştirilmesini zorunlu kılıyor mu?
- b. Afet acil durum planları, yaşlıların ve engelli bireylerin ihtiyaçlarıyla uyumlu ve bunlara uygun bir afet yardımı sağlamaya yönelik temel eylemleri, kaynakları ve sorumlulukları tespit ediyor mu?

Cinsel azınlıklar ve toplumsal cinsiyet azınlıkları

- a. Kanun ve/veya politika cinsiyet kimliği ve cinsel kimlik ile ilgili bilgilerin güvenli bir şekilde toplanmasını, saklanmasını ve imha edilmesini gerektiriyor mu?
- b. Afet acil durum planları CTCA'nın afet sonrası sığınak, su, sanitasyon ve hijyen tesislerine güvenli erişimini sağlamak için kilit eylemleri, kaynakları ve sorumlulukları belirliyor mu?

Göçmenler, yer değiştirmiş kişiler ve mülteciler; ırksal ve etnik azınlıklar

- a. Kanun ve/veya politika, AHM faaliyetlerinin çeşitli dillerde, formatlarda (örn. basılı, sesli, infografik) ve medyalarda (örn. resmi, gayri resmi) gerçekleştirilmesini gerektiriyor mu?
- b. Kanun ve/veya politika, göçmenlerin, yer değiştirmiş kişilerin ve mültecilerin afetleri önleme, afetlere hazırlanma ve afetlerden sonra da iyileştirme plan ve stratejilerinin hazırlanmasına katılımının sağlanmasını talep ediyor mu?

Yerli gruplar

- a. Kanun, yerli grupların özgür biçimde, önceden verilmiş ve bilgilendirilmiş onayları dışında topraklarından çıkarılmalarını yasaklıyor mu?

iii. Ruh sağlığı ve psikososyal destek (RSPD)

- a. Kanun ve/veya politika afetler sırasında RSPD için acil durum planlaması yapılmasını zorunlu kılıyor mu?
- b. Acil durum planları aşağıdaki kilit eylemleri düzenliyor mu:
- Ruh sağlığı ve psikososyal konularla ilgili değerlendirmelerin gerçekleştirilmesi;

- Tüm personelin ve gönüllülerin RSPD konusunda eğitilmesi;
- Başa çıkma yöntemleri hakkındaki bilgilerin nüfus geneline yaygınlaştırılması;
- Aşırı bir strese neden olan olaylardan sağ kurtulanlara yönelik psikolojik ilk yardımın sağlanması;
- patolojik sıkıntı ile başvuran afetzedelere temel klinik ruh sağlığı hizmetlerinin sağlanması; ve
- Temel psikotropik ilaçların kesintisiz tedarik edilmesi.

B. Şu konularla ilgili kanunları ve politikaları kontrol edin:

- Afet risk yönetimi / acil durum yönetimi / sivil koruma / insani yardım
- Sağlık / ilaçlar
- Çocuk koruma / çocuk işçiliği / çocuk evliliği / çocuk kaçırma / çocuk kaçakçılığı / çocuk istismarı
- Evlat edinme / koruyucu aile / kimsesiz çocuklar
- Öğretim
- Göç / mülteciler ve sığınmacılar
- Cinsel şiddetin önlenmesi / ev içi şiddet / kadına yönelik şiddet
- Gizlilik / verilerin korunması
- İnsan hakları / taciz yasağı / ayrımcılık yasağı

C. Daha fazla rehberlik için bkz.

Hukuk, Afete Hazırlık ve Müdahale Küresel Sentez Raporu, 8. Bölüm, D Kısmı.

10. Ülkenizin kanunları afete hazırlık ve müdahalede kaliteyi ve hesap verebilirliği teşvik edecek, dolandırıcılığı ve yolsuzluğu önleyecek tedbirler içeriyor mu?

Afetlerin yarattığı basınç ve kaos, AHM’de ciddi kalite ve hesap verebilirlik zorluklarına yol açabilir ve bu durum asgari kalite standartlarının uygulanmasının yanı sıra sağlam ölçme, izleme ve değerlendirme sistemlerinin kurulmasını gerektirir. Afetler aynı zamanda ahlaki değerleri hiçe sayan kişilerin dolandırıcılık veya yolsuzluk yapması için fırsatlar ortaya çıkarabilir; bu da yeterli düzeyde olan ancak gereksiz kısıtlamalar getirmeyen kontroller gerektirir.

Afete müdahalede yer alan tüm aktörler, afetler sırasında sağlanan yardımın asgari kalite standartlarında olmasını temin etmek için çaba göstermeli ve daha da önemlisi plan yapmalıdır. Yerel karar alıcılar, afetler sırasında gıda, su, sanitasyon, hijyen, sağlık hizmetleri ve barınak sağlanması için asgari standartlar geliştirmeyi göz önünde bulundurmalıdır. Bu standartlar Sphere Asgari Standartları’ni yansıtmalıdır. Gerçekten de karar vericiler Sphere Asgari Standartları’ni bir başlangıç noktası olarak kullanmayı ve bunları kültürel açıdan uygun ve gerçekçi olacak şekilde uyarlamayı arzu edebilirler.

Afet sonrası ihtiyaçların, zararların ve hasarların titizlikle ve zamanında değerlendirilmesi, afete müdahale ve iyileştirmenin nitelikli olmasının sağlanması açısından hayati önem taşımaktadır. Zira ihtiyaçların, zararın ve hasarların niteliğine, büyüklüğüne ve coğrafi konumuna ilişkin doğru bilgi, etkili bir müdahale ve iyileştirme operasyonunun planlanması ve yürütülmesi için gereklidir. Kanun ve/veya politika, aşağıdaki hususlarda kurumsal sorumluluklar getirmeli ve sorumluları tayin etmelidir: afetten hemen sonra yapılacak hızlı ihtiyaç tespitleri, hasar ve zarar değerlendirmeleri ile müdahale aşaması boyunca yapılacak sürekli ihtiyaç tespitleri. Yapılacak değerlendirmeler toplumsal cinsiyeti ve çeşitliliği dikkate almalı, sektörler arasında tutarlılık ve bütünlük sağlamalı ve planlarda gereken değişiklikleri yapmak amacıyla müdahaleyi izlemek için kullanılmalıdır.

AHM faaliyetlerinin izlenmesi ve değerlendirilmesi, hesap verebilirlik ve öğrenme açısından kritik öneme sahiptir. İzleme ve değerlendirme aşağıdaki hususlar için gerekli olan bilgi ve analizi üretir: (i) aktörlerin faaliyetlerinin etkileri ve sonuçları konusunda paydaşlara karşı sorumlu tutulması; (ii) geçmiş deneyimlerden dersler çıkararak gelecekteki politika ve uygulamaların iyileştirilmesi ve (iii) AHM’nin ihtiyaca yanıt verecek şekilde uyarlanması. Kanun ve/veya politika, hem öğrenme odaklı hem de hesap verebilirlik odaklı değerlendirmeleri kolaylaştırmalı ve kamu şikayet mekanizmalarına düzenleme getirmelidir. Kanun ve/veya politika, AHM aktörlerinin faaliyetlerinin ve programlarının dış değerlendirmelerini düzenli olarak yaptırmalarını ve yayınlamalarını gerekli kılmalı, aynı zamanda AHM aktörlerinin kamuya açıklanması gerekmeyen iç değerlendirmeler yapmalarına da izin vermelidir.

Afete müdahale sırasında hayat kurtarmak için acilen harekete geçmek ile yolsuzluk ve dolandırıcılık karşıtı kontrollerin uygulanması arasında bir gerilim ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte, yolsuzluğa karşı kurumsal dirençliliği teşvik ederek ve afet meydana gelmeden uygun kontroller geliştirerek aciliyet ve ihtiyatlılık arasında bir denge kurmak mümkündür. Kanun ve/veya politika, AHM aktörlerini yerine getirdikleri işleve (örn. finans, satın alma) özgü kontroller uygulamaya ve afetler sırasında ortaya çıkan hızlı işe alma ve satın alma ihtiyacını en aza indirecek önlemler almaya zorunlu kılmalıdır.

Bu soruyu yanıtlamak için aşağıdakileri göz önünde bulundurunuz:

A. Kılavuzluk eden alt sorular

i. Nitelik

a. Kanun ve/veya politika, afete müdahale sırasında gıda, su, sanitasyon, hijyen, sağlık

hizmetleri, sığınak ve diğer kritik hizmetlerle yardımların sağlanması için gereken asgari standartları belirliyor mu?

b. Belirliyorsa, kanun ve/veya politika afet acil durum planlarının geliştirilip gözden geçirilmesinde AHM aktörlerinin bu tür asgari standartları kullanmasını gerektiriyor mu?

c. Böyleyse, kanun ve/veya politika AHM faaliyetlerinin izlenip değerlendirilmesinde AHM aktörlerinin bu tür asgari standartları kullanmasını gerektiriyor mu?

d. Kanun ve/veya politika, bir afet sırasında yaşanabilecek toplu kayıpların yönetilmesi için bir süreç oluşturuyor mu?

ii. Afet sonrası değerlendirmeler

a. Kanun, aşağıdaki konularda kurumsal sorumluluklar getiriyor ve sorumluları tayin ediyor mu?

- Devam eden müdahaleyi besleyen bilgilerin aktarılması için de kullanılacak hızlı ve sürekli ihtiyaç tespitleri için;
- Kayıp ve hasarların değerlendirilmesi için.

b. Kanun ve/veya politika, değerlendirmelerin zarar görebilirliği, toplumsal cinsiyeti ve çeşitliliği dikkate almasını zorunlu kılıyor mu?

c. Kanun ve/veya politika, afet sonrası değerlendirmeler için sektörler arasında koordineli ve uyumlu bir yaklaşım oluşturuyor mu?

iii. İzleme ve hesap verebilirlik

a. Kanun ve/veya politika, AHM aktörlerinin faaliyet ve program düzeyinde izleme ve değerlendirme yaparak kırılgan grupların hizmetlerden eşit şekilde yararlanma fırsatlarını dikkate almasını gerektiriyor mu? İzleme ve Değerlendirme çerçevelerinde toplumsal cinsiyete özgü göstergeler bulunuyor mu?

b. Kanun ve/veya politika kamusal şikayet mekanizmalarının kurulmasını gerektiriyor mu?

c. Kanun ve/veya politika, tüm AHM aktörlerinin faaliyetlerinin ve programlarının dış değerlendirmelerini düzenli olarak yaptırımalarını ve yayınlamalarını gerektiriyor mu?

d. Gerektiriyorsa, kanun AHM aktörlerinin kurumsal öğrenme ve iyileştirme amacıyla kamuya açıklanması gerekmeyen iç değerlendirmeler yapmasına da izin veriyor mu?

iv. Dolandırıcılığın ve yolsuzluğun önlenmesi

a. Kanun, AHM aktörlerini, davranış kuralları, ihbar mekanizmaları ve eğitim gibi yolsuzluk ve dolandırıcılığa karşı kurumsal dirençliliği teşvik edecek önlemler almaya zorunlu kılıyor mu?

b. Kanun, dolandırıcılık ve yolsuzluğu önlemek için AHM aktörlerine finans, insan kaynakları, satın alma, varlık yönetimi ve ulaştırma alanlarında işleve özgü kontroller uygulama yetkisi veriyor mu?

c. Kanun ve/veya politika, AHM aktörlerine AHM faaliyetlerindeki hızlı işe alma ve satın alma ihtiyacını en aza indirecek şekilde tasarlanmış önlemleri uygulama zorunluluğu getiriyor mu?

B. Şu konularla ilgili kanunları ve politikaları kontrol edin:

- bAfet risk yönetimi / acil durum yönetimi / sivil koruma / insani yardım
- Dolandırıcılık / yolsuzluk
- İzleme / değerlendirme

C. Daha fazla rehberlik için bkz.

Hukuk, Afete Hazırlık ve Müdahale Küresel Sentez Raporu, 8. Bölüm, F Kısmı.

Daha fazla bilgi ve destek

Afet yasası hakkında daha fazla bilgi, araç, rapor ve güncelleme www.ifrc.org/dl adresinde bulunabilir.

Afet hukuku ile ilgili sorularınız veya teknik destek talepleriniz için IFRC Afet Hukuku Programı ekibi ile disaster.law@ifrc.org adresinden iletişime geçebilirsiniz.

Son notlar

- ¹ Çocuk Koruma Çalışma Grubu (CPWG), 'İnsani Yardım Çalışmalarında Çocuk Korumaya Yönelik Asgari Standartlar' (2012) <<http://cpwg.net/?get=006914|2014/03/CP-Minimum-Standards-English-2013.pdf>> 221; Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, 20 Kasım 1989 tarihinde imzaya açıldı, 1577 UNTS 3 (2 Eylül 1990'da yürürlüğe girdi) Madde 1.
- ² Çocuk Koruma Çalışma Grubu (CPWG), 'İnsani Yardım Çalışmalarında Çocuk Korumaya Yönelik Asgari Standartlar', 13.
- ³ A.g.e.
- ⁴ Birleşmiş Milletler Afet Riski Azaltma Ofisi (UNISDR), 'Terminology' (2 Şubat 2017) <<https://www.unisdr.org/we/inform/terminology>>
- ⁵ A.g.e.
- ⁶ 'AHM aktörleri' ve 'AHM faaliyetleri' kısaltmaları bu Rapor boyunca kullanılmaktadır. AHM 'Afete Hazırlık ve Müdahale'nin kısaltılmış halidir. Ancak afete hazırlık ve müdahale için kullanılan bu kısaltma pratik amaçlıdır. Elinizdeki Rapor afet yönetimi sözlükçesine yeni bir kısaltma ya da kavram sunma niyetinde değildir. İlgili tanımlar konusunda Rapor, UNISDR'in 'hazırlık' ve 'müdahale' tanımlarını kullanmaktadır.
- ⁷ A.g.e.
- ⁸ Birleşmiş Milletler Afet Riski Azaltma Ofisi (UNISDR), 'Terminology' (2 Şubat 2017) <<https://www.unisdr.org/we/inform/terminology>>.
- ⁹ Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu (IFRC), Forecast-based action by the DREF <<https://media.ifrc.org/ifrc/fba/>>.
- ¹⁰ Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu (IFRC), Public awareness and public education for disaster risk reduction (2013), s. 8-9.
- ¹¹ Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu (IFRC), Policy on Migration (Kasım 2009) <<https://www.ifrc.org/Global/Governance/Policies/migration-policy-en.pdf>>.
- ¹² A.g.e.
- ¹³ Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme (2008).
- ¹⁴ Sanjula Weerasinghe ve diğerleri, 'Planned Relocations in the Context of Climate Change' (UNCHR, Brookings ve Georgetown Üniversiteleri, Bellagio İstişaresi, 18-22 Mayıs 2015) (Bellagio Consultation) <<http://www.brookings.edu/about/projects/idp/planned-relocations>>.
- ¹⁵ Kuruluşlararası Daimi Komite (ISC), 'Inter-Agency Standing Committee Policy on Protection in Humanitarian

Action' (2016) <https://interagencystandingcommittee.org/system/files/iasc_policy_on_protection_in_humanitarian_action_0.pdf>.

¹⁶ Mary Picard, 'Global Study: Effective Law and Policy on Gender Equality and Protection From Sexual and Gender-Based Violence in Disasters' (Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu, Aralık 2017) <<https://redcross.eu/positions-publications/effective-law-and-policy-on-gender-equality-and-protection-from-sgbv-in-disasters-new-research-from-ifrc>> 49-51 (SGBV Global Study) 7.

¹⁷ Bkz. 32. Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Konferansı. 2015. Sexual and Gender-Based Violence: Joint Action on Prevention and Response (3 no'lu Karar, Cenevre, İsviçre, 8-10 Aralık 2015); ICRC ve IFRC. 2015. Sexual and Gender-Based Violence: Joint Action on Prevention and Response. Background Report. (Cenevre, Ekim 2015). P.1, n.1; Picard, SGBV Global Study, 7.

¹⁸ Joint Action on Prevention and Response (3 no'lu Karar, Cenevre, İsviçre, 8-10 Aralık 2015); ICRC ve IFRC. 2015. Sexual and Gender-Based Violence: Joint Action on Prevention and Response, Background Report. (Cenevre, Ekim 2015) 2-3.

¹⁹ A.g.e. 3.

²⁰ Bu Rapor cinsel azınlıklar ve toplumsal cinsiyet azınlıkları ile sahici ortaklıklar kurmak için insani yardım ve kalkınma örgütlerine yardımcı olan Edge Effect adlı bir kuruluşun yaptığı 'cinsel azınlıklar ve toplumsal cinsiyet azınlıkları' tanımını benimsemektedir. Bkz. Edge Effect, 'About Edge Effect' (2018) <<https://www.edgeeffect.org/about-edge-effect/>>.

²¹ Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu (IFRC), 'Protection and Assistance for Children on the Move' (Pozisyon Belgesi, Kasım 2017) <<http://media.ifrc.org/ifrc/wp-content/uploads/sites/5/2017/11/IFRC-Position-Paper-Children-on-the-Move-LR.pdf>> 4.

²² CRED, Disasters 2018: Year in Review, www.cred.be.

²³ Sözü geçen 20 örnek ülke şöyledir: Avustralya, Brezilya, Kolombiya, Ekvador, Finlandiya, İtalya, Ürdün, Kazakistan, Kenya, Kore, Kırgızistan, Madagaskar, Meksika, Filistin, Paraguay, Filipinler, Güney Afrika, Senegal, Birleşik Krallık ve Vietnam.

²⁴ Ülkesinde Yerinden Edilenleri İzleme Merkezi (IDMC), Global Report on Internal Displacement 2019, www.internal-displacement.org/global-report/grid2019/.

Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Hareketinin Temel İlkeleri

İnsanlık / Savaş alanında yaralılara ayırım gözetmeksizin yardım etme isteğinden doğan Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Hareketi, her nerede olursa olsun insan ıstırabını ulusal ve uluslararası kapasitesi dâhilinde önlemek ve dindirmek için çabalar. Amacı insan hayatının, sağlığının korunması ve insan onuruna saygı duyulmasının sağlanmasıdır. Bütün insanlar arasında karşılıklı anlayışı, dostluğu, işbirliğini ve kalıcı barışı destekler.

Ayırım gözetmemek / Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Hareketi, milliyet, ırk, dini inanç, sınıf veya siyasi düşünce farkı gözetmez. İnsan ıstırabını, en ivedi ve zaruri ihtiyaçlara öncelik vererek dindirmeye çalışır.

Tarafsızlık / Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Hareketi herkesin güvenini kazanmak amacıyla, düşmanlıklara taraf olmaz ve hiçbir zaman siyasal, ırksal, dinsel ve ideolojik nitelikteki ihtilaflara girmez.

Bağımsızlık / Hareket bağımsızdır. İnsancıl faaliyetlerinde kamu otoritelerinin yardımcısı olarak, buldukları ülkelerin yasalarına tabii, ancak kendisine her daim Hareketin temel ilkelerine uygun hareket etme olanağı veren bir özerkliğe sahiptir.

Gönüllü Hizmet / Hareket hizmetlerinden hiçbir şekilde çıkar gözetmeyen gönüllü bir yardım hareketidir.

Birlik / Bir ülkede yalnızca tek bir Kızılhaç ya da Kızılay Derneği kurulabilir. Dernek herkese açık olmalı, insancıl faaliyetlerini tüm ülkeyi kapsayacak şekilde yürütmelidir.

Evrensellik / Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Hareketi içindeki tüm dernekler eşit statüye sahiptir ve karşılıklı yardımlaşma açısından birbirleriyle eşit sorumlulukları ve görevleri paylaşır, dünya çapında bir örgütlenmenin içinde yer alırlar.

Kendi notlarınız

